

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 32

(2006–2007)

Om lov om endringer i foretakspensjons-
loven og innskuddspensjonsloven

Innhold

1	Proposisjonens innhold	5	6	Sykemeldte og uføres medlemskap ved omdanning	20
1.1	Innledning, oversikt og bakgrunn	5	6.1	Gjeldende rett	20
2	Uførepensjon og sykdomsrelaterte ytelser knyttet til folketrygdens regelverk	7	6.2	Arbeidsgruppens forslag	20
2.1	Innledning	7	6.3	Høringsinstansenes syn	21
2.2	Gjeldende rett	7	6.4	Departementets vurdering	22
2.3	Arbeidsgruppens vurderinger	8	7	I hvilke tilfeller premiefondsmidler skal fordeles ved omorganisering	25
2.4	Høringsinstansenes merknader	9	7.1	Gjeldende rett	25
2.5	Departementets vurdering	10	7.2	Arbeidsgruppens forslag	25
3	Regulering av alderspensjon til uføre	12	7.3	Høringsinstansenes syn	26
3.1	Gjeldende rett	12	7.4	Departementets vurdering	26
3.2	Arbeidsgruppens forslag	12	8	Tekniske endringer	28
3.3	Høringsinstansenes syn	13	8.1	Endring i foretakspensjonsloven	28
3.4	Departementets vurdering	14	8.2	Endring i innskuddspensjonsloven ...	28
4	Oppdekking av manglende premiereserve ved overgang fra en ytelsesordning til en innskuddsbasert ordning	16	9	Økonomiske og administrative konsekvenser	29
4.1	Gjeldende rett	16	9.1	Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige	29
4.2	Arbeidsgruppens forslag	16	9.2	Administrative og økonomiske konsekvenser for det private	29
4.3	Høringsinstansenes syn	17	10	Merknader til de enkelte bestemmelser	30
4.4	Departementets vurdering	17	10.1	Til lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon	30
5	Lovbestemt permisjon og medlemskap i flere pensjonsordninger	18	10.2	Til lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold	32
5.1	Gjeldende rett	18			
5.2	Arbeidsgruppens forslag	18			
5.3	Høringsinstansenes syn	18			
5.4	Departementets vurdering	19			
				Forslag til lov om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven	33

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 32

(2006–2007)

Om lov om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven

*Tilråding fra Finansdepartementet av 16. mars 2007,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens innhold

1.1 Innledning, oversikt og bakgrunn

I henhold til lov 21. desember 2005 nr. 124 om obligatorisk tjenestepensjon skal de aller fleste foretak opprette pensjonsordning for sine ansatte. Pensjonsordningen kan utformes som en ordning etter lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) eller en ordning etter lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven). Pensjonsordninger etter disse to lovene er skattefavouriserte pensjonsordninger, og ytelsene utgjør et supplement til ytelser fra folketrygden.

I denne proposisjonen foreslår departementet noen endringer i foretaks- og innskuddspensjonsloven. Departementet foreslår å presisere foretakspensjonsloven slik at uførepensjon fra foretakspensjonsordningen ikke kan utbetales når det utbetales rehabiliteringspenger fra folketrygden, jf. kapittel 2.5. Departementet foreslår å endre foretakspensjonsloven slik at en åpner for at alderspensjonen til uføre kan reguleres på tilsvarende vis som pensjoner under utbetaling skal reguleres, jf. kapittel 3.4. Dette vil legge til rette for at pensjonen, ved overgang fra uførepensjon til alderspensjon, vil kunne opprettholdes på samme nivå. Videre foreslår departementet å åpne for at en fore-

takspensjonsordning, ved omdanning til en innskuddspensjonsordning, skal kunne videreføres for medlemmer som på omdanningstidspunktet er uføre eller sykemeldte, jf. kapittel 6.4. Slike medlemmer vil da kunne bli stående i den opprinnelige pensjonsordningen. Departementet foreslår også en presisering i foretakspensjonsloven om bruk av premiefondet ved omdanning av en foretakspensjonsordning til en innskuddspensjonsordning. Premiefondet skal etter forslaget først benyttes til å finansiere eventuell manglende premiereserve i den opprinnelige ordningen, før den resterende del kan overføres til innskuddsfondet i den nye ordningen, jf. kapittel 4.4.

Etter gjeldende rett skal arbeidstakere som har lovbestemt permisjon stå som medlemmer og ha opptjening i pensjonsordningen. Imidlertid vil enkelte medlemmer kunne ha opptjening i annen pensjonsordning i permisjonstiden. Departementet foreslår at slike arbeidstakere, som har annen opptjening, skal kunne meldes ut av pensjonsordningen, eller underlegges særlige regler om opptjening i permisjonstiden. Det vises til kapittel 5.4. Videre foreslår departementet en endring som har betydning for kravet til når premiefondet skal fordeles ved omorganiseringer i et foretak som har pensjonsordning etter foretakspensjonsloven. Gjeld-

dende rett innebærer at andelen ikke-yrkesaktive i ordningen kan ha betydning for om premiefondet skal fordeles. Departementet foreslår en endring slik at bare de yrkesaktive i ordningen har betydning for om premiefondet skal fordeles. Det vises til kapittel 7.4.

Bakgrunnen for de forslag til lovendringer departementet fremmer i denne proposisjonen er at departementet, etter at foretaks- og innskuddspensjonsloven trådte i kraft 1. januar 2001, har mottatt en rekke tolkningspørsmål og innspill til endringer. I hovedsak er disse blitt besvart som enkelt saker eller behandlet i ulike proposisjoner om endringer i de to lovene. For å behandle en del øvrige problemstillinger, jf. over, nedsatte Finansdepartementet en arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen har bestått av medlemmer fra Finansdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet (nå: Arbeids- og inkluderingsdepartementet) og Kredittilsynet. Arbeidsgruppen avga sin rapport til Finansdepartementet 2. februar 2005.

Det foreslås også enkelte andre tekniske endringer, jf. kapittel 8.

Finansdepartementet sendte rapporten på høring 3. februar 2005 med tre måneders høringsfrist. Følgende instanser mottok arbeidsgruppens rapport:

Advokatfirmaet Schjødt
 Akademikerne
 AktuarKonsulenters Forum
 Alle departementene
 Arbeidsgiverforeningen for Skip og Offshorefar-
 tøyer
 Arbeidsgiverforeningen NAVO
 Banklovkommisjonen
 Bergens Næringsråd
 De selvstendige kommunale pensjonskasser
 Den Norske Aktuarforening
 Finansforbundet
 Finansnæringens Hovedorganisasjon
 Forbrukerrådet
 Handels- og Servicenæringenes Hovedorganisa-
 sjon
 Kommunenes Sentralforbund
 Konkurransetilsynet
 Kredittilsynet
 Landsorganisasjonen i Norge
 Norges Bank
 Norges Ingeniørorganisasjon
 Norges Rederiforbund
 Norske Forsikringsmeglernes Forening

Norske Pensjonskassers Forening
 Næringslivets Hovedorganisasjon
 Skattebetalerforeningen
 Sparebankforeningen i Norge
 Statistisk sentralbyrå
 Utdanningsgruppens Hovedorganisasjon
 Verdipapirfondenes Forening
 Verdipapirsentralen
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund

Følgende instanser har gitt merknader til arbeids-
 gruppens rapport:

Akademikerne
 Arbeids- og sosialdepartementet (ASD)
 Den Norske Aktuarforening
 Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH)
 Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO)
 Handels- og servicenæringens Hovedorganisasjon
 (HSH)
 Kredittilsynet
 Landsforeningen for trafikkskadde
 Landsorganisasjonen i Norge (LO)
 Norske Autoriserte Regnskapsføreres Forening
 (NARF)
 Norske Pensjonskassers Forening (NPF)
 Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)

Følgende høringsinstanser har opplyst at de ikke
 har merknader til rapporten:

Arbeidsgiverforeningen NAVO
 Barne- og familiedepartementet
 De selvstendige kommunale pensjonskasser
 Fiskeri- og kystdepartementet
 Forbrukerrådet
 Forsvarsdepartementet
 Helse- og omsorgsdepartementet
 Justis- og politidepartementet
 Kommunal- og regionaldepartementet
 Konkurransetilsynet
 KS Bedrift
 Landbruks- og matdepartementet
 Miljøverndepartementet
 Moderniseringsdepartementet
 Norges Bank
 Nærings- og handelsdepartementet
 Olje- og energidepartementet
 Skattedirektoratet
 Statistisk sentralbyrå
 Utdanningsgruppens Hovedorganisasjon
 Utenriksdepartementet

2 Uførepensjon og sykdomsrelaterte ytelser knyttet til folketrygdens regelverk

2.1 Innledning

Tidsbegrenset uførestønad i folketrygden ble innført med virkning fra 1. januar 2004, jf. Ot.prp. nr. 102 (2001-2002) og Innst. O. nr. 86 (2002-2003). Det er i proposisjonen presisert at det ikke foreslås noen endring eller liberalisering av inngangsvilkårene for uføreytelser ved å innføre en tidsbegrenset uførestønad, se proposisjonens avsnitt 7.2.1 og 7.3.1. I proposisjonen ble også innføring av tidsbegrenset uførestønad og forholdet til foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven omtalt. I avsnitt 6.6 heter det blant annet: «(...) Endringer i folketrygdens uførepensjonsordning medfører at det vil være nødvendig å vurdere behovet for endringer i lov om foretakspensjon. Finansdepartementet tar på dette grunnlag sikte på å komme tilbake med en særskilt vurdering av behovet for endringer i lov om foretakspensjon. Eventuelle forslag til lovendringer vil bli sendt på høring på vanlig måte.» I forbindelse med innføring av tidsbegrenset uførestønad er det også reist spørsmål om eventuelle konsekvenser for andre forsikringskontrakter mot uførhet.

I tillegg til problemstillinger som gjelder innføring av tidsbegrenset uførestønad, omtales to andre problemstillinger som berører forholdet mellom foretakspensjonsloven på den ene side og folketrygdens regelverk på den andre side. Disse to problemstillingene gjelder:

- om gjeldende rett bør endres slik at en foretakspensjonsordning kan utbetale uførepensjon samtidig som folketrygden utbetaler attføringspenger
- om det bør presiseres i foretakspensjonsloven at det ikke er anledning for en foretakspensjonsordning å utbetale uførepensjon samtidig som folketrygden utbetaler rehabiliteringspenger

Pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven gis ikke egen omtale her, fordi eventuell uførepensjon i slike ordninger må utformes etter reglene om uførepensjon i foretakspensjonsloven, se innskuddspensjonsloven § 2-4.

2.2 Gjeldende rett

Folketrygden har fem ulike sykdomsrelaterte ytelser. Disse er sykepenger, rehabiliteringspenger, ytelser under yrkesrettet attføring, tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon. Pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven har imidlertid bare én slik ytelse, nemlig uførepensjon.

Etter foretakspensjonsloven er det frivillig om ordningen skal yte slik uførepensjon. Det kan fastsettes at uførepensjon skal ytes til medlemmer med en uføregrad på 20 prosent eller mer, se § 6-1 første ledd. Er uføregraden etter folketrygden fastsatt til 50 prosent eller mer, skal folketrygdens uføregrad legges til grunn i pensjonsordningen, se § 6-2 første ledd. Folketrygden fastsetter ikke lavere uføregrad enn 50 prosent, og det er derfor gitt en bestemmelse i foretakspensjonsloven § 6-2 første ledd annen setning som har betydning for slike tilfeller. Det heter der at:

«For øvrig skal uføregraden fastsettes etter folketrygdens regler på den måte regelverket angir.»

Fra hvilket tidspunkt uførepensjon fra pensjonsordningen begynner å løpe, fremgår av § 6-1 annet og tredje ledd. Disse bestemmelsene lyder:

«Uførepensjonen begynner å løpe 12 måneder etter at ervervsevnen ble redusert. Stanser utbetaling av sykepenger eller attføringspenger forut for dette, utbetales uførepensjon fra samme tidspunkt, forutsatt at hensiktsmessig yrkesrettet attføring har vært prøvd.

Utbetales det attføringspenger mer enn 12 måneder etter at ervervsevnen ble redusert, utbetales uførepensjon først fra det tidspunkt utbetaling av attføringspenger stanser.»

Størrelsen på uførepensjonen skal svare til den alderspensjon vedkommende ville hatt rett til etter regelverket, dersom lønnen på tidspunktet for uførheten og tjenestetid etter foretakspensjonsloven § 4-3 tredje ledd legges til grunn, se foretakspensjonsloven § 6-3 første ledd.

I pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven kan alderspensjonen fastsettes som et beløp

fastsatt ut fra lønn og beregnet folketrygd, jf. § 5-2 første ledd bokstav a. Regler for «beregnet folketrygd», er fastsatt i § 5-5. § 5-5 første ledd lyder:

«Forutsetter pensjonsplanen at pensjonsytelsene for de enkelte medlemmer skal utgjøre et beløp fastsatt ut fra lønn og beregnet folketrygd, skal folketrygdens ytelser beregnes etter følgende regler:

- a) grunnpensjonen for samtlige medlemmer settes til grunnbeløpet eller tre firedeler av dette,
- b) tilleggspensjonen beregnes for hvert medlem etter folketrygdens regler på grunnlag av den lønn som er pensjongivende i ordningen. Dersom den beregnede tilleggspensjonen er mindre enn folketrygdens særtillegg, skal beregnet tilleggspensjon settes lik særtillegget,
- c) senere endringer i folketrygdens regelverk skal være uten betydning for rett til opptjent pensjon.»

2.3 Arbeidsgruppens vurderinger

I forbindelse med drøfting av konsekvenser ved innføring av tidsbegrenset uførestønad, viser arbeidsgruppen til at det fra ulike hold har blitt reist spørsmål til hvilke konsekvenser innføringen av tidsbegrenset uførestønad har for forsikringskontrakter med uførepensjonsdekning. Problemstillingen er blant annet tatt opp i brev fra stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa til Arbeids- og administrasjonsministeren av 4. oktober 2004. Kredittilsynet kommenterer problemstillingen i brev av 16. november 2004 til departementet. I brevet gir Kredittilsynet uttrykk for at tidsbegrenset uførestønad ikke ser ut til å ha påvirket forsikringskontrakter mot uførhet. For eksempel uttaler Kredittilsynet om individuelle kapitalforsikringer mot uførhet:

«Det synes således ikke som om selskapene har lagt seg på en praksis med å vente med utbetaling av uførekapital til det er innvilget varig uførepensjon i folketrygden. (...) Det er så vidt Kredittilsynet kjenner til hittil ikke oppstått særlige problemer eller tvister i forhold til forsikrede for denne type ordninger.»

Arbeidsgruppen slår fast at den uføres rett til uførepensjon fra pensjonsordningen er upåvirket av om de uføre mottar tidsbegrenset eller varig uføreytelse fra folketrygden. Inngangsvilkårene for uføreytelse i folketrygden, tidsbegrenset eller varig, er ikke endret som følge av innføringen av tidsbegrenset uførestønad. De økonomiske for-

hold i foretakets pensjonsordning forrykkes således ikke som følge av tidsbegrenset uførestønad i folketrygden. Arbeidsgruppen peker også på at Kredittilsynet i brev av 16. november 2004, på forespørsel fra Finansdepartementet, har vurdert eventuelle konsekvenser for ulike forsikringskontrakter av innføring av tidsbegrenset uførestønad og virkninger for private forsikringskontrakter mot uførhet. Kredittilsynet anfører at det for pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven generelt ikke er nødvendig med endringer som følge av tidsbegrenset uførestønad. Arbeidsgruppen tiltrer denne vurderingen og foreslår derfor ikke endringer i vilkårene for utbetaling av uførepensjon etter foretakspensjonsloven i denne forbindelse.

Arbeidsgruppen har omtalt en spesiell problemstilling, som også er drøftet i ovennevnte brev fra Kredittilsynet, som oppstår som følge av at det for den enkelte kan være størrelsesforskjell i Folketrygden på tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon. Arbeidsgruppen viser til at pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven bygger på prinsippet om at ytelsene er fastsatte nettoytelser som kommer i tillegg til beregnede, og ikke faktisk utbetalte, folketrygdytelser. Arbeidsgruppen foreslår ikke endringer i dette nettoprinsippet. Etter gjeldende rett kan en foretakspensjonsordning ikke utbetale uførepensjon samtidig som det utbetales attføringspenger fra folketrygden, jf. foretakspensjonsloven § 6-1 annet og tredje ledd.

Videre har arbeidsgruppen vurdert innspill som gjelder om ordningen kan utbetale uførepensjon når folketrygden yter rehabiliterings- eller attføringspenger. Arbeidsgruppen viser til at Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) i brev av 17. april 2002 til Finansdepartementet anfører at foretakspensjonsloven bør endres slik at uførepensjon fra ordningen skal utbetales 12 måneder etter inntruffet arbeidsuførhet, slik det var adgang til før foretakspensjonsloven trådte i kraft.

FNH foreslår at foretakspensjonsloven § 6-1 tredje ledd endres til å lyde:

«Det kan i regelverket fastsettes om uførepensjon skal utbetales for den delen av uførepensjonen som overstiger attføringspenger dersom disse utbetales mer enn 12 måneder etter at ervervsevnen ble redusert.»

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) har i brev av 7. oktober 2002 til departementet gitt uttrykk for at de ikke deler FNHs vurderinger i saken. FNH har i brev av 23. desember 2003 til Finansdepartementet kommentert forholdet mel-

lom uførepensjon fra ordningen og rehabiliteringspenger fra folketrygden. FNH skriver i brevet:

«(...) Det er videre vår oppfatning at det ikke er holdepunkter i LOF § 6-1 (3) for å behandle rehabiliteringspenger jf. ftrl. 10-8 og 10-9, på samme måte som attføringspenger, og det er nokså vanlig at rehabiliteringspenger blir utbetalt i perioden før attføringspenger. Dette innebærer at uførepensjon fra tjenestepensjonsordningen kan utbetales i rehabiliteringsfasen dersom medlem av en tjenestepensjonsordning har vært ufør i mer enn 12 måneder, men må stoppes dersom medlemmet tilstås attføringspenger i en periode.(...).»

Arbeidsgruppen har i sin vurdering av FNHs endringsforslag, vedrørende uførepensjon i perioden med attføringspenger fra folketrygden, vist til at en samlet finanskomité sluttet seg til departementets forslag til § 6-1 annet ledd, jf. Innst. O. nr. 50 (1999-2000) avsnitt 8.1. Arbeidsgruppen viser også til at departementet i denne forbindelse, i Ot.prp. nr. 47 (1998-99) avsnitt 8.2.1, uttalte at en hensiktsmessig attføring skal være utprøvd før uførepensjon kommer til utbetaling. Arbeidsgruppen foreslår på denne bakgrunn ingen endringer i gjeldende rett om uførepensjon og attføringspenger.

Vedrørende FNHs forslag om at uførepensjon fra ordningen skal kunne utbetales samtidig som vedkommende mottar rehabiliteringspenger fra folketrygden, viser arbeidsgruppen til at uttrykket attføringspenger tidligere omfattet både attføring under medisinsk behandling og attføringspenger under yrkesrettet attføring. Attføringspenger under medisinsk behandling ble senere erstattet med uttrykket rehabiliteringspenger. Videre pekes det på at begge er tiltak som skal «reparere» arbeidsevnen og forhindre varig uførhet, og at de beregnes på samme måte og utbetales med samme kompensasjonsgrad. Arbeidsgruppen mener på denne bakgrunn at en naturlig forståelse av bestemmelsen i foretakspensjonsloven er at rehabiliteringspenger bør behandles på samme måte som attføringspenger. Arbeidsgruppen foreslår derfor en presisering i foretakspensjonsloven § 6-1 annet ledd om at det ikke kan utbetales uførepensjon fra ordningen samtidig som vedkommende mottar rehabiliteringspenger fra folketrygden.

2.4 Høringsinstansenes merknader

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD), Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH) og Kredittilsynet deler arbeidsgruppens vurderinger av at innføring av tidsbegrenset uførestønad i folke-

trygden ikke fordrer endringer i foretakspensjonsloven.

Norske Pensjonskassers Forening (NPF) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) støtter ikke arbeidsgruppens vurdering av at det ikke foreligger behov for endringer. NPF og NHO mener det bør tas inn et nytt fjerde ledd i foretakspensjonsloven § 5-5 slik at en ved «(...) tidsbegrenset uførestønad legger til grunn faktisk (eller beregnet) tidsbegrenset uførestønad fra folketrygden ved beregning av uførepensjon fra tjenestepensjonsordning.»

NPF viser blant annet til at det at tidsbegrenset uførestønad har et «(...) ganske avvikende beregningsgrunnlag for ytelser i forhold til de øvrige ytelser fra folketrygden er en god nok grunn til en særbestemmelse i lov om foretakspensjon.»

Ifølge beregninger fra NPF vil en person som mottar tidsbegrenset uførestønad, sammen med uførepensjon fra pensjonsordning som sikter mot en samlet kompensasjon på 67 prosent av sluttlønn, kunne motta mer enn 80 prosent av brutto lønn. Etter skatt vil denne kompensasjonsgraden kunne være opp mot 90 prosent, i følge NPF. NPF uttaler at med en slik kompensasjonsgrad vil økonomiske insentiver til å komme tilbake i arbeid bli så godt som fraværende. Dette er uheldig og bør unngås, mener NPF. NPF peker for øvrig på at det vil være administrativt komplisert å lage et system for fremtidig opptjening der en tar sikte på at samlet kompensasjon er den samme uavhengig av hvilken av de to ytelsene den enkelte mottar fra folketrygden, som arbeidsgruppen har skissert som et mulig alternativ.

Videre støtter ASD, HSH og Kredittilsynet arbeidsgruppens forslag om at 1) gjeldende regler for attføringspenger videreføres, slik at det ikke kan utbetales uførepensjon fra ordningen når vedkommende mottar attføringspenger, og 2) det presiseres i loven at rehabiliteringspenger skal behandles på tilsvarende vis som syke- og attføringspenger. ASD og HSH viser særlig til argumentet om at en utbetaling fra pensjonsordningen ved siden av rehabiliterings- eller attføringspenger fra folketrygden vil medføre at de økonomiske insentivene til å komme tilbake i arbeid i rehabiliterings- og attføringsperioden vil bli svekket. Vedrørende attføringspenger uttaler HSH at de ikke kan se at de uheldige utfall som FNH anfører at foretakspensjonsloven har medført, veier opp for de ikke utbedelige konsekvensene av å pålegge foretakene å betale uførepensjon samtidig med attføringspenger. NHO har «(...) ingen innvendinger til arbeidsgruppens forslag bortsett fra at opparbeidede rettigheter etter det tidligere pensjonsregelverket vil

kunne falle bort. Det er etter vår oppfatning uheldig.» NHO mener for øvrig det er uheldig med forskjellige regler for utbetaling av uførepensjon i offentlige og private pensjonsordninger.

Aktuarforeningen, Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH), Funksjonshemmedes Forening (FFO), Landsforeningen for trafikkskadde, Landsorganisasjonen i Norge (LO) og Norske Pensjonsskassers Forening (NPF) støtter ikke arbeidsgruppens forslag om at uførepensjon ikke skal kunne utbetales samtidig som vedkommende mottar rehabiliterings- eller attføringspenger fra folketrygden. NPF mener det bør være opp til det enkelte foretak om det ønsker å yte pensjon under attføring og rehabilitering, og eventuelt tilpasse premietariffen deretter. Aktuarforeningen, FNH, LO, FFO og Landsforeningen for trafikkskadde mener det bør innføres en regel om at uførepensjon utbetales etter 12 måneders ervervsuførhet. Det vises til at dette var hovedregelen før foretakspensjonsloven trådte i kraft, og at man har en slik regel i offentlige pensjonsordninger.

LO uttaler at en slik løsning ikke «(...) entydig svekker insentivene til å komme tilbake i arbeid da ytelsen etter arbeidsgruppens forslag vil øke om vedkommende uføretrygdes.»

FFO uttaler at rehabiliterings- og attføringspenger utbetales i en periode hvor hensikten er å muliggjøre vedkommendes gjeninntreden i arbeidslivet, og de mener at det ikke er hensiktsmessig med «økonomisk pisk» i denne perioden.

Aktuarforeningen skriver at den endringen som arbeidsgruppen foreslår vil svekke livsgrunnlaget for personer under attføring og rehabilitering. Både Aktuarforeningen og FNH mener at arbeidsgruppens forslag vil kunne føre til et sterkt press på å få innvilget uførepensjon fra folketrygden i stedet for attførings- eller rehabiliteringspenger.

Landsforeningen for trafikkskadde har fått utført beregninger som viser at en person med 12 G i lønn vil tape ca 50 prosent av sin godtgjørelse i en attførings- eller rehabiliteringsperiode. Foreningen uttaler at de fleste vil ønske å komme tilbake i arbeid og at en derfor ikke behøver å benytte økonomiske virkemidler.

FNH og LO bemerker at endringen i forbindelse med innføring av foretakspensjonsloven innebærer at tidligere opparbeidede rettigheter har blitt redusert. FNH ber om at rettslige forhold knyttet til allerede opparbeidede rettigheter avklares dersom departementet velger andre løsninger enn den FNH foreslår.

Dersom Finansdepartementet følger opp arbeidsgruppens forslag, mener FFO at uførepens-

jonen skal kunne utbetales for den delen av uførepensjonen som overstiger nivået på attførings- eller rehabiliteringspengene fra folketrygden.

Det er for øvrig ikke kommet merknader til Kredittilsynets vurderinger i brev av 16. november 2004 om konsekvenser for forsikringskontrakter mot uførhet som følge av innføring av tidsbegrenset uførestønad.

2.5 Departementets vurdering

Innledningsvis vil departementet peke på at de problemstillinger som her er vurdert av arbeidsgruppen, alle dreier seg om forholdet mellom folketrygdens ytelser på den ene side, og regelverket for uførepensjon fra foretakspensjonsordningen på den annen side. Etter departementets syn reiser disse problemstillingene spørsmål både av pensjonspolitisk, forsikringsteknisk og rettslig art.

Departementet viser til at innføringen av tidsbegrenset uførestønad ikke reiser særskilte spørsmål i forhold til gjeldende forsikringsvilkår om uførepensjon jf. redegjørelsen om dette foran. Her fremgår at medlemmenes rett til uførepensjon fra pensjonsordningen er uavhengig om det utbetales varig eller midlertidig uførepensjon fra folketrygden.

Enkelte høringsinstanser har tatt til orde for å endre loven slik at samlet kompensasjon fra folketrygden og foretakspensjonsordningen ikke påvirkes av at tidsbegrenset uførestønad og uførepensjon fra folketrygden kan være av forskjellig størrelse. Dette ble ikke nærmere vurdert av arbeidsgruppen. Departementet legger til grunn at det ikke er hensiktsmessig å foreta en nærmere vurdering av en slik omlegging av uførepensjonen etter foretakspensjonsloven nå. Departementet viser til at det for tiden arbeides med en pensjonsreform. Det er i denne sammenheng varslet at det vil bli foretatt en samlet vurdering av behovet for endringer i foretakspensjonsloven etter at de aktuelle lovendringer i folketrygden er vedtatt, jf. St.meld. nr. 12 (2004-2005) avsnitt 6.1 og 6.3 og Innst. S. nr. 195 (2004-2005) flertallsmerknad i avsnitt 8.2. Departementet foreslår derfor ingen endringer i foretakspensjonsloven som følge av tidsbegrenset uførestønad.

Departementet foreslår å videreføre gjeldende rett om at uførepensjon ikke skal supplere attføringspenger, og å presisere at det heller ikke i rehabiliteringsperioden kan utbetales uførepensjon. Høringsinstansene er delt i sitt syn på dette forslaget. Når det gjelder attføringspenger, viser departementet til at lovens ordlyd er klar, jf. § 6-1.

Problemstillingen ble også vurdert i forbindelse med innføringen av foretakspensjonsloven, jf. Ot.prp. nr. 47 (1998-99) avsnitt 8.2.1.

Når det gjelder rehabiliteringspenger, er det i foretakspensjonsloven ikke eksplisitt angitt om det er anledning til å utbetale uførepensjon fra ordningen i perioden folketrygden utbetaler rehabiliteringspenger. Merknadene fra høringsinstansene tyder på ulik tolkning av bestemmelsen. Departementet mener imidlertid at den mest nærliggende forståelsen av forarbeidene er at perioden med rehabiliteringspenger likestilles med perioden med syke- og attføringspenger. På denne bakgrunn mener departementet derfor at det er hensiktsmessig med en presisering i loven, jf. lovforslaget § 6-1 annet ledd.

Departementet har merket seg at enkelte høringsinstanser har kommet med forslag til andre lovendringer. Det er bl.a. fremmet forslag om at uførepensjonen utbetales etter 12 måneders ervervsuførhet, og/eller at uførepensjonen skal kunne utbetales for den delen av uførepensjonen som overstiger nivået på attførings- og rehabiliteringspenger fra folketrygden. Det er vist til at før foretakspensjonsloven trådte i kraft var vanlig praksis at uførepensjon ble utbetalt 12 måneder

etter inntruffet arbeidsuførhet. Departementet viser til at dette ble endret i foretakspensjonsloven, slik at uførepensjon fra pensjonsordningen utbetales først fra det tidspunkt utbetalingen av attføringspenger stanser, jf. lovens § 6-1. Departementet har ikke funnet grunn til å gå nærmere inn på disse forslagene her, men viser til at dette er noe som ev. bør kunne vurderes etter omleggingen av folketrygdens regelverk.

For øvrig vises det til at Regjeringen i St. meld. nr. 9 (2006-2007) Arbeid, velferd og inkludering kommer med forslag om ny tidsbegrenset inntektssikring som har samme målgruppe som dagens rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad. For tiden arbeides det med en bredere pensjonsreform som inkluderer folketrygden og tjenestepensjonsordningene. Endringer av folketrygden medfører behov for å gjennomgå også tjenestepensjonsordningene i privat sektor, for å se til at ordningene i sum virker hensiktsmessig. Det er i den sammenheng varslet en samlet vurdering av behovet for endringer i foretakspensjonsloven etter at de aktuelle lovendringer i folketrygden er vedtatt, jf. St.meld. nr. 12 (2004-2005) avsnitt 6.1 og 6.3 og Innst. S. nr. 195 (2004-2005) flertallsmerknad i avsnitt 8.2.

3 Regulering av alderspensjon til uføre

3.1 Gjeldende rett

Pensjon opptjent av medlem i pensjonsordning etter foretakspensjonsloven skal sikres i en pensjonsinnretning. Pensjonsinnretningen sikrer opptjent pensjon som en nominell årlig pensjonsytelse til medlemmet, og gir ingen garantier for at denne ytelsen reguleres, f.eks. i takt med den generelle lønns- eller prisutvikling. Medlemmene har likevel rett til å få regulert sine løpende pensjoner med de midler som er tilført pensjonistenes overskuddsfond. Regulering av løpende pensjoner er omtalt i foretakspensjonsloven §§ 5-10 til 5-12. Det fremgår av § 5-10 at alle pensjoner skal gis samme prosentvise tillegg. Dersom ordningen omfatter uførepensjon eller etterlattepensjoner i tillegg til alderspensjon, skal slike pensjoner gis samme prosentvise tillegg som til alderspensjon under utbetaling.

Det er gitt begrensninger på størrelsen på reguleringen i foretakspensjonsloven § 5-10 tredje ledd. Det fremgår der at tillegg til pensjoner i et enkelt år prosentvis ikke kan overstige den prosentvise økning av folketrygdens grunnbeløp i året. Det kan likevel gis høyere tillegg for at reguleringen av pensjonene i året og de to foregående år til sammen skal svare til den prosentvise økning av grunnbeløpet i disse tre årene.

Som det fremgår ovenfor, er pensjonistens rett til å få regulert pensjonen avhengig av at det er midler i pensjonistenes overskuddsfond til å finansiere denne reguleringen. Hvilke midler som skal tilføres dette fondet, fremgår av foretakspensjonsloven § 8-5 første og annet ledd:

«Midler som tilføres pensjonsordningen som overskudd etter forsikringsvirksomhetsloven § 8-1 med tilhørende forskrifter, unntatt overskudd som nevnt i annet ledd, skal godskrives foretaket og overføres til premiefondet.

Overskudd på premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling, skal tilføres pensjonistenes overskuddsfond.»

Overstiger midlene i pensjonistenes overskuddsfond beløpet som trengs til ovennevnte regulering, skal det overskytende overføres til premiefondet, se foretakspensjonsloven § 5-12. Er ikke midlene tilstrekkelige til å dekke regulering

som nevnt over, kan foretaket bestemme at de nødvendige midler skal overføres fra premiefondet eller fra foretaket til pensjonistenes overskuddsfond, jf. foretakspensjonsloven § 5-11.

3.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen viser til at Finansnæringsens Hovedorganisasjon (FNH), Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Norske Pensjonskassers Forening (NPF) i brev av 17. desember 2001 til Finansdepartementet tar til orde for at personer som mottar uførepensjon bør ha krav på oppregulering av alders- og etterlattepensjonen. I brevet heter det blant annet:

«NHO, FNH og Pensjonskasseforeningen mener at også eventuelle pensjoner som ennå ikke er kommet til utbetaling bør reguleres. Det er ikke rimelig at en uførepensjonist skal få en vesentlig reduksjon i sine utbetalte ytelser når han går over til å være alderspensjonist, siden alderspensjonen er bestemt av personenes uregulerte lønn på det tidspunktet han ble arbeidsufør.»

Arbeidsgruppen har vurdert om det bør foreslås en plikt eller adgang til regulering av alders- og ev. etterlattepensjon for uføre medlemmer i pensjonsordning.

Arbeidsgruppen peker på at forbedret regulering av alders- og etterlattepensjonene til uføre vil svekke uføres insentiver til å gjeninntre i arbeidslivet, men det uttales at den regulering det her vil være tale om, neppe er av en slik størrelse at den bør få avgjørende betydning for om slik regulering bør være tillatt.

Arbeidsgruppen peker på at én måte å sikre regulering av alders- og etterlattepensjoner for uføre er å fastsette i loven at medlemmets pensjonsgrunnlag skal reguleres i uføreperioden, f.eks. ved at pensjonsgivende lønn gis en beregningsteknisk økning i uføreperioden. Arbeidsgruppen legger imidlertid til grunn at det ikke er aktuelt å pålegge foretakene den kostnad en slik pliktig regulering av pensjonsgrunnlaget vil innebære. Arbeidsgruppen viser til at en annen måte å legge

til rette for regulering som anmodet om er å gi foretaket adgang til å finansiere en regulering av alderspensjon og etterlattepensjon til uføre medlemmer ved å trekke på pensjonistenes overskuddsfond. En slik finansieringskilde vil i hovedsak innebære at reguleringen av pensjoner som ikke er under utbetaling, i hovedsak finansieres av pensjonistene, ved at pensjonistenes overskuddsfonds evne til å regulere pensjoner under utbetaling reduseres.

Arbeidsgruppen foreslår at det i pensjonsordninger etter foretakspensjonsloven skal være adgang til å regulere alders- og etterlattepensjonene til uføre med midler fra pensjonistenes overskuddsfond, og at det er de rettigheter som er tjent opp på reguleringstidspunktet som skal være utgangspunktet for reguleringen. Arbeidsgruppen påpeker at en slik form for regulering vil redusere, men ikke nødvendigvis forhindre et fall i pensjonsytelsene ved overgang fra uføre- til alderspensjon. Reguleringen kan i tilfelle foretas med inntil samme proSENTSATS som gjelder for alderspensjoner under utbetaling. Arbeidsgruppen foreslår i tråd med dette endringer i foretakspensjonsloven § 5-10 første, annet og tredje ledd.

Arbeidsgruppen foreslår at reguleringen finansieres med midler fra pensjonistenes overskuddsfond, men at overskudd på midler knyttet til alders- og etterlatteytelsene til uføre skal tilføres overskuddsfondet for å kompensere for at midler i overskuddsfondet også skal benyttes til å finansiere regulering av disse ytelsene.

Når det gjelder de økonomiske konsekvensene av regulering av alders- og etterlattepensjon til de uføre, opplyser arbeidsgruppen at man har vært i kontakt med ett av livselskapene som antydnet årlig overskudd til premiefondet kan bli redusert med noe i overkant av 10 prosent dersom overskuddet på de pensjonene det her er tale om å regulere overføres til pensjonistenes overskuddsfond, og ikke til premiefondet.

3.3 Høringsinstansenes syn

Det har ikke kommet innvendinger til arbeidsgruppens generelle utgangspunkt om at loven bør endres slik at den åpner for regulering av alders- og etterlattepensjonene til uføre medlemmer i pensjonsordningen. Det er imidlertid ulike syn på om slik regulering bør være frivillig, slik arbeidsgruppen har foreslått, eller pliktig.

Handels- og Servicenæringsens Hovedorganisasjon (HSH) og Norske Pensjonskassers Forening (NPF) støtter arbeidsgruppens forslag om at det

bør være frivillig å fastsette slik regulering i pensjonsordningen. HSH viser spesielt til at en ikke bør pålegge foretakene å bære den kostnad en pliktig regulering av pensjonsgrunnlaget vil innebære. Videre deler HSH arbeidsgruppens vurdering av at uføres insentiver til å komme tilbake til arbeid vil kunne svekkes, men at den regulering det her er tale om neppe er av en slik størrelse av om det bør få avgjørende betydning for om slik regulering bør være tillatt. NPF mener for øvrig at arbeidsgruppens forslag til endringer i § 5-10 første ledd bør utformes noe annerledes for å ivareta intensjonen bak forslaget og således sikre at midler tilført pensjonistenes overskuddsfond ikke forbeholdes regulering av ytelser til alderspensjonister, men også benyttes, dersom det er fastsatt i ordningens regelverk, til regulering av uføres alders- og etterlattepensjon og etterlattepensjon til alderspensjonistene.

Akademikerne, Aktuarforeningen, Finansnæringsens Hovedorganisasjon (FNH), Kredittilsynet, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Landsorganisasjonen i Norge (LO) støtter ikke arbeidsgruppens forslag om at regulering av alders- og etterlattepensjon til uføre skal være frivillig. Disse instanser mener reguleringen bør være pliktig og at den må utformes på en slik måte at den sikrer at alderspensjonen for uføre ikke blir lavere enn uførepensjonen. Det anføres i tråd med dette at tillegget til disse pensjonene må være likt det tillegget som gis til pensjoner under utbetaling. Kredittilsynet mener at reguleringen må baseres på å regulere «fulle» ytelser i henhold til pensjonsplanen, og ikke bare opptjente rettigheter på reguleringstidspunktet slik arbeidsgruppen har foreslått. Kredittilsynet peker på at det er gjort avsetninger for fulle sikrede pensjonsbeløp og at det således normalt vil være tilstrekkelig overskudd på den enkelte uførepensjonists midler til å finansiere lik prosentvis oppregulering uten noen form for kryssubsidiering.

Også FNH gir uttrykk for at overskuddet på avsetninger knyttet til uføre er tilstrekkelig til å dekke regulering av «fulle» ytelser. FNH mener det må være et krav at forholdet mellom ytelsene holdes konstant og foreslår at § 5-10 tredje ledd skal lyde:

«Alders- og etterlattepensjon til uføre medlemmer, samt etterlattepensjoner knyttet til medlemmer som mottar alderspensjon, skal gis samme prosentvise tillegg som gis til alderspensjon under utbetaling.»

Aktuarforeningen uttaler i denne sammenheng blant annet:

«Når det gjelder § 5-10 (3) mener vi dette må være en skal bestemmelse og ikke en kan bestemmelse. Det er overskudd på det enkeltes medlems premiereserve (saldoen) som danner grunnlag for reguleringen. Overskudd på midler som er allokert pensjonisten må derfor tilføres pensjonistenes overskuddsfond. Vi mener at tillegget som gis skal være likt tillegget som gis til utbetalende alderspensjon, og ikke inntil som det står i forslaget. Både i lov om foretakspensjon og i pensjonsavtalen (regelverket) er det avtalt et forhold mellom ytelser - for eksempel uførepensjon lik alderspensjon eller ektefellepensjon utgjør en prosentandel av alderspensjon - som må opprettholdes. Reguleringen (i prosent) bør derfor være lik for alle dekningsene. Dette er også hva medlemmet vil forvente ut fra planen. Lovforslaget foreslår å regulere de opptjente alders og etterlatte pensjoner tilhørende uføre medlemmer samt etterlatte pensjoner tilknyttet medlemmer som får alderspensjon. Konsekvensen av å bare regulere den opptjente oppsatte ytelsen vil for en som er ufør frem til pensjonsalder bety et (betydelig) fall i utbetalt ytelse når denne personen endrer status fra ufør til alderspensjonist.

En annen konsekvens av en ulik oppregulering av løpende ytelser og oppsatte ytelser vil oppstå ved reaktivering av en ufør person. Ved å kun regulere opptjent pensjon vil ikke den fulle ytelsen følge lønns og prisstigningen. Ved reaktivering vil derfor bedriften dermed kunne få en stor engangspremie for å løfte alderspensjonen opp til nytt lønnsnivå. Aktuarforeningen mener at det må være de sikrede ytelsene som blir regulert. På denne måten vil den utbetalende uføreytelsen og den fulle alderspensjonen opprettholde et likt nivå. Dette er også lovens intensjon ved fastsettelse av uførepensjonens plandefinisjon.

Et spørsmål som ikke synes berørt er at det, særlig etter innføring av innskuddspensjon, kan forekomme ordninger uten alderspensjon, foruten at det i mange ordninger kan være både uføre- og etterlattepensjoner uten at noen alderspensjon har kommet til utbetaling. Det vil da ikke være mulig å koble reguleringen mot alderspensjonen. Aktuarforeningen foreslår derfor at § 5-10 (1) beholdes uforandret, mens ordene opptjent og inntil sløyfes i den nye § 5-10 (3).»

Også FNH peker på at en må klargjøre hvordan reguleringen skal fastsettes i tilfelle det ikke er pensjoner til utbetaling. FNH peker på at dette gjelder pensjonsordninger etter innskuddspensjonsloven og engangsbetalt alderspensjon etter foretakspensjonsloven.

For øvrig støtter FNH arbeidsgruppens forslag til endring av § 8-5 som sikrer at alt overskudd knyttet til en person som får utbetalt pensjon, skal gå til pensjonistenes overskuddsfond.

NHO uttaler:

«Vi støtter forslaget om en endring av § 8-5 som sikrer at alt overskudd knyttet til en person som får utbetalt pensjon, skal gå til pensjonistenes overskuddsfond, men ønsker presisert at dette bare skal gjelde i de tilfelle hvor bedriften har avtalt at alderspensjonen skal reguleres.»

3.4 Departementets vurdering

Departementet viser til at alderspensjoner til uføre medlemmer på det tidspunkt uførheten inntreffer, vil være bestemt av foretakspensjonsloven § 4-2, som innebærer at opptjent pensjon skal *«utgjøre en så stor andel av full pensjon for medlemmet i henhold til pensjonsplanen, som den pensjonsgivende tjenestetid utgjør i forhold til den tjenestetid som kreves for rett til full pensjon (lineær opptjening)»*. Uførepensjonens størrelse vil imidlertid være fastlagt ut fra den tjenestetid medlemmet vil ha ved oppnådd pensjonsalder. Det vil således på uføretidspunktet kunne være en betydelig differanse mellom uførepensjonens størrelse og størrelsen på opptjente alders- og etterlattepensjoner.

Departementets vurdering er at regulering av alderspensjon til medlemmer som mottar uførepensjon vil kunne ha en viss negativ innvirkning på insentivet til å vende tilbake i arbeid men de endringer som her foreslås neppe er av vesentlig betydning. Departementet legger til grunn at hensynet til den uføre taler for at det åpnes for at alderspensjonen til uføre medlemmer kan reguleres og reguleringen skal gis samme prosentvise tillegg som det gis til alderspensjon under utbetaling. Departementet anser videre at reguleringen bør baseres på «fulle» ytelser iht. pensjonsplanen, og ikke på (de mindre) opptjente rettigheter på reguleringstidspunktet, jf. lovforslaget § 5-10. Departementet legger til grunn at det ikke er behov for å regulere etterlattepensjon til medlemmer som mottar uførepensjon eller alderspensjon. Dette har sammenheng med at størrelsen på etterlattepensjonen er en funksjon av alderspensjonens størrelse, og at regulering av alderspensjon derved også innebærer regulering av etterlattepensjonen.

I hvilken grad foretakene vil oppleve økte kostnader ved å regulere alderspensjon til personer som mottar uførepensjon, avhenger av hvordan reguleringens finansieringsmekanisme er utformet. Regulering av pensjon under utbetaling finan-

sieres etter gjeldende rett av pensjonistenes overskuddsfond. Om tilførselen av midler til fondet ikke styrkes, vil en utvidelse av hvilke pensjoner som skal reguleres, svekke størrelsen på den årlige reguleringen. Etter departementets vurdering er en finansieringsmekanisme hvor foretaket gis adgang til å finansiere en regulering av alderspensjon og etterlattepensjon til uføre medlemmer ved å trekke på pensjonistenes overskuddsfond i kombinasjon med at overskudd på alders- og etterlatteytelsene til uføre overføres pensjonistenes overskuddsfond, en god løsning. Forslaget om endring i foretakspensjonsloven § 8-5 slik at tilførselen av midler til pensjonistenes overskuddsfond øker, vil føre til at fondet fortsatt har god evne til å regulere løpende alders-, uføre- og etterlattepensjoner. Det er antydning at forslaget vil kunne føre til at den årlige tilførselen av midler til pensjonistenes overskuddsfond øker med om lag 15 prosent. I mange ordninger vil dette alene ikke være nok til fullt ut å dekke reguleringskostnaden knyttet til uføres alderspensjoner, slik at reguleringen av pensjoner under utbetaling kan bli noe redusert. For øvrig vil foretaket måtte bære kostnadene ved regulering, ettersom grunnlaget for det eventuelle overskudd som kan tilbakeføres til ordningens premiefond etter lovens § 5-12 svekkes.

Høringen viser at det er ulike syn på om regulering av alders- og etterlattepensjon for uførepensjonister, og etterlattepensjon til alderspensjonister, bør være frivillig eller tvungen. I dag er det som nevnt ikke tillatt å foreta slik regulering med midler fra pensjonistenes overskuddsfond. Etter departementets vurdering er kostnadene ved slik regulering et viktig argument mot å gjøre slik regulering tvungen. Disse kostnadene vil i første rekke ramme foretak med en relativt stor andel uføre.

En regulering av alders- og etterlattepensjon for uførepensjonister, og etterlattepensjon til alderspensjonister, vil styrke medlemmenes rettigheter. Etter at arbeidsgruppen forslag om frivillig regulering av alderspensjon m.v. var på høring, er uførepensjonistenes rett til opptjening av alderspensjon under uførhet vesentlig styrket, som følge av kravet om premie- eller innskuddsfritak under uførhet i lov om obligatorisk tjenestepensjon. Kravet sikrer at den ansatte tjener opp alderspensjon under uførhet, og at premiene/innskuddene for de uføre finansieres av et forsikringsselskap eller en

pensjonskasse. Det har vært vanlig at slikt innskudds- eller premiefritak har tatt utgangspunkt i at det uføre medlemmet skal tjene opp pensjon med utgangspunkt i lønnen på uføretidspunktet. I forbindelse med innføring av kravet om innskudds- eller premiefritak i lov om obligatorisk tjenestepensjon, er departementet gjort kjent med at det har vært vurdert om premie- og innskuddsfritaket kan beregnes slik at pensjonen underlegges en regulering under uførhet. Etter departementets vurdering er foretaks- og innskuddspensjonsloven ikke til hinder for at slik regulering innarbeides i premie- eller innskuddsfritaket.

For foretakene vil regulering gjennom bruk av pensjonistenes overskuddsfond og regulering gjennom tegning av innskudds- eller premiefritak med regulering, virke noe ulikt. Regulering gjennom bruk av pensjonistenes overskuddsfond som foreslått av arbeidsgruppen, fører til at kostnadene ved reguleringen konsentreres rundt foretak med relativt mange uføre medlemmer. Tegner foretaket derimot premie- eller innskuddsfritak med regulering, vil kostnadene bli fordelt mellom foretak, mer eller mindre uavhengig av antall uføre medlemmer. For den uføre vil imidlertid begge finansieringsmekanismene bidra til regulering. I den utstrekning foretakene tegner innskudds- eller premiefritak med regulering, vil det derfor være uhensiktsmessig om foretaket også plikter å benytte midler i pensjonistenes overskuddsfond til å regulere alderspensjonene.

Departementet har i denne sammenheng vurdert om foretakene bør ha adgang eller plikt til å regulere alderspensjoner til medlemmer som mottar uførepensjon gjennom de foreslåtte bestemmelsene om bruk av pensjonistenes overskuddsfond. Departementet foreslår at foretakene får adgang, og ikke plikt, til å bruke pensjonistenes overskuddsfond til slik regulering.

Det kan være hensiktsmessig å foreta en nærmere vurdering av om foretakene fortsatt bør ha adgang eller plikt til å regulere alderspensjoner til medlemmer som mottar uførepensjon når en har høstet erfaring med hvordan reguleringen praktiseres. Departementet viser til at det for tiden arbeides med en pensjonsreform, og en samlet vurdering av behovet for endringer i pensjonslovene er aktuell etter at moderniseringen av folketrygden er på plass.

4 Oppdekking av manglende premiereserve ved overgang fra en ytelsesordning til en innskuddsbasert ordning

4.1 Gjeldende rett

Ved omdanning av en pensjonsordning etter foretakspensjonsloven til en ordning etter innskuddspensjonsloven skal premiefondet i foretakspensjonsordningen fordeles på medlemmene, jf. foretakspensjonsloven § 15-3 tredje ledd. Det er imidlertid gitt adgang til at premiefondet kan overføres til innskuddsfondet i den nye ordningen, jf. foretakspensjonsloven § 15-6 første ledd.

For pensjonsordninger som er opprettet før foretakspensjonsloven trådte i kraft (1. januar 2001) er det gitt overgangsbestemmelser som vil kunne ha betydning for slike omdanningstilfeller som er nevnt over. I foretakspensjonsloven § 16-2 21. ledd siste setning heter det at:

«Før fordeling av midlene i premiefondet i henhold til § 15-3 tredje ledd skal premiefondet kun benyttes til å dekke opp manglende premiereserve som nevnt 14. ledd.»

§ 16-2 14. ledd, som det her vises til, lyder:

«Dersom en pensjonsordning opprettet før loven trådte i kraft, har premiereserve etter § 9-1 som ikke er tilstrekkelig dersom opptjent pensjon for alle medlemmene beregnes etter § 4-2 første ledd på grunnlag av samlet tjenestetid i foretaket, skal manglende premiereserve tilføres fra premiefondet eller fra foretaket innen 10 år etter at loven er trådt i kraft. Minst 20 prosent av manglende premiereserve skal være dekket innen 3 år, minst 40 prosent innen 5 år og minst 80 prosent innen 8 år. Er ikke minst halvparten av denne manglende premiereserve dekket innen 5 år etter at loven trådte i kraft, skal overskudd som omfattes av § 8-5 første ledd tilføres premiereserven inntil den manglende premiereserve er dekket, med mindre annet fastsettes av Kredittilsynet etter § 2-7.»

Bestemmelsen sitert over angir altså bruken av premiefondet dersom premiereserven ikke er tilstrekkelig.

4.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen viser til at Finansnæringsens Hovedorganisasjon (FNH) i brev 17. april 2002 til departementet reiste spørsmål ved bruken av premiefond ved omdanning fra foretakspensjonsordning til innskuddspensjonsordning i lovens overgangsperiode. I brevet peker FNH på at det kan være en «regelkollisjon» mellom lov om foretakspensjon §§ 16-2 21. ledd siste punktum og 15-6 første ledd, jf. § 15-3 tredje ledd. Problemstillingen er om premiefondet, i lovens overgangsperiode, må dekke opp manglende premiereserve før resten av premiefondet kan overføres til innskuddsfondet i den nye pensjonsordningen eller om hele premiefondet kan overføres. Departementet uttaler i brev 8. juli 2002 til FNH at hensikten ikke har vært å unnta premiefondet fra overgangsreglene i § 16-2 21. ledd, om at premiefondet i overgangsperioden først skal benyttes til å dekke opp manglende premiereserve etter overgangsbestemmelsene i § 16-2 14. ledd.

Departementet ga imidlertid i brevet uttrykk for at § 15-6 første ledd etter sin ordlyd kan leses slik at den unntar premiefondet fra bestemmelsene i overgangsreglene § 16-2. Departementet uttaler videre:

«Departementet vil på denne bakgrunn utarbeide utkast til endringsforskrift til forskrift om lov om foretakspensjon, hvor det uttrykkelig går frem at overgangsreglene i § 16-2 fjortende ledd kommer til anvendelse ved avvikling av pensjonsordning etter § 15-6 første ledd.»

Arbeidsgruppen er enig med departementet i at det vil være hensiktsmessig å klargjøre at premiefondet skal benyttes til å dekke opp manglende premiereserve som er nevnt i § 16-2 14. ledd også ved omdanning av en foretakspensjonsordning til en innskuddspensjonsordning. Etter arbeidsgruppens vurdering kan det imidlertid være hensiktsmessig at slike klargjørende regler tas inn i selve loven, og ikke i forskrift. Arbeidsgruppen foreslår i tråd med dette et nytt fjerde punktum i foretakspensjonsloven § 16-2 21. ledd.

4.3 Høringsinstansenes syn

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH), Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH), Kredittilsynet og Norske Pensjonskassers Forening (NPF) støtter arbeidsgruppens forslag til presisering i lov. NPF reiser spørsmål ved om det er nødvendig eller hensiktsmessig med en slik presisering i loven siden departementet tidligere har avklart problemstillingen i brev til FNH.

Det er kun NHO som har hatt innvendinger til forslaget. NHO støtter ikke arbeidsgruppens forslag og peker på at det er meget viktig at bedriftene i en overgangsperiode fikk en avdragstid på inntil 10 år for å innbetale manglende premiereserve. Videre oppfatter NHO omdanning eller lukking av eksisterende ytelsesordning for å gå over til innskuddsordning som en helt normal foreteelse, som

ikke bør ha innflytelse på ovennevnte avdragsrett. NHO mener premiefondet må kunne flyttes som hittil og går i mot forslaget.

4.4 Departementets vurdering

Departementet viser til at arbeidsgruppens forslag er en oppfølging av en endring departementet tidligere har varslet og hvor departementet uttalte at hensikten ikke har vært å unnta premiefondet fra overgangsreglene i § 16-2 21. ledd ved omdanning av en foretakspensjonsordning til en innskuddspensjonsordning. Departementet foreslår derfor lovendring i tråd med arbeidsgruppens forslag. Det vises til lovforslaget § 16-2 21. ledd nytt siste punktum.

5 Lovbestemt permisjon og medlemskap i flere pensjonsordninger

5.1 Gjeldende rett

Foretakspensjonsloven § 3-7 har bestemmelser om arbeidstakere som har permisjon. § 3-7 første og annet ledd lyder:

«Arbeidstaker som har permisjon for et fastsatt tidsrom og som forutsettes å gjenoppta arbeid i foretaket etter endt permisjon, skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden.

Bestemmelsene i første ledd kan fravikes for permisjon i henhold til avtale ved at det i regelverket fastsettes

- a) særlige regler om opptjening av pensjon mens permisjonen varer, eller
- b) at medlemskapet skal opphøre fra permisjonstidspunktet.»

Av disse bestemmelsene fremgår at bestemmelsens første ledd bare kan fravikes for permisjon i henhold til avtale, jf. annet ledd. Det er ikke gitt slik adgang til unntak for arbeidstakere med lovbestemt permisjon. Slike arbeidstakere vil således bli stående som medlemmer i pensjonsordningen i permisjonstiden.

Det er gitt en likelydende bestemmelse i innskuddspensjonsloven § 4-3.

5.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen viser til at Kredittilsynet i brev av 21. april 2004 til Finansdepartementet har vurdert en problemstilling som er tatt opp av Advokatfirmaet Schjødt. Advokatfirmaet Schjødt peker på at arbeidstakere med lovbestemt permisjon, som i permisjonstiden er medlem av annen pensjonsordning og har opptjening i denne, vil tjene opp doble pensjonsrettigheter. Det vises til at dette vil gjelde blant annet arbeidstaker som påtar seg heltids eller deltids kommunalt eller fylkeskommunalt verv. Advokatfirmaet Schjødt mener dette er urimelig. Kredittilsynet uttaler i brevet dette kan være uheldig, men viser til at det ikke er hjemmel i loven til unntak fra bestemmelsen.

Arbeidsgruppen er, i likhet med Kredittilsynet, kommet til at foretakspensjonsloven § 3-7 ikke

åpner for at en kan gjøre unntak for arbeidstaker med lovbestemt permisjon som har opptjening i annen pensjonsordning i permisjonstiden. Arbeidsgruppen legger til grunn at bestemmelsen etter sitt formål er hensiktsmessig, da arbeidstaker normalt vil vende tilbake til stillingen etter endt permisjon.

Dersom arbeidstakeren meldes ut av ordningen i permisjonstiden, skal det utstedes fripolise. Arbeidsgruppen uttaler at dette er uhensiktsmessig for mange av de grupper som har rett til lovbestemt pensjon. Dette gjelder for eksempel arbeidstaker som har fødselspermisjon, permisjon i forbindelse med sykdom og pliktig militærtjeneste. I slike tilfeller vil arbeidstakeren ikke være medlem i en annen pensjonsordning i permisjonstiden. Imidlertid er arbeidsgruppen enig i at det er lite hensiktsmessig at loven ikke åpner for å unnta arbeidstakere med lovbestemt permisjon når disse i permisjonstiden har annen pensjonsopptjening. Arbeidsgruppen foreslår på denne bakgrunn endringer i foretakspensjonsloven § 3-7 annet ledd slik at bestemmelsen i § 3-7 annet ledd også gjelder arbeidstakere med lovbestemt permisjon dersom arbeidstaker er medlem av annen pensjonsordning i permisjonstiden. Det foreslås tilsvarende endring i innskuddspensjonsloven § 4-3.

5.3 Høringsinstansenes syn

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH), Kredittilsynet, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH) og Landsorganisasjonen i Norge (LO) støtter de foreslåtte endringer. NPF støtter også de foreslåtte endringer, men bemerker at:

«Det er på ingen måte opplagt at «permisjon i henhold til lov» og permisjon i henhold til avtale er to begrep som gjensidig utelukker hverandre og som til sammen dekker enhver form for permisjon. Med en presisering som foreslått, er det fare for at det oppstår nye tolkningsproblemer i framtiden.»

NPF har imidlertid ikke foreslått alternativ utforming av lovteksten som vil ivareta deres merknad.

5.4 Departementets vurdering

Departementet viser til at arbeidsgruppen har uttalt at problemstillingen knyttet til dobbel opptjening i hovedsak synes å gjelde en avgrenset gruppe av arbeidstakere (politisk valgte representanter til kommuner, fylkeskommuner og Storting), og at den ikke er kjent med at det er andre tilfeller hvor arbeidstaker med lovbestemt permisjon

er medlem i annen pensjonsordning i permisjonstiden.

Departementet støtter arbeidsgruppens forslag om en lovendring slik at det i pensjonsordningens regelverk kan gis bestemmelser om unntak fra medlemskap eller særlige regler om opptjening av pensjon for denne gruppen av arbeidstakere. Forslaget vil etter departementets syn bidra til mer like regler om opptjening av pensjon for personer med lovbestemt permisjon og personer uten lovbestemt permisjon. Det vises til forslag til endringer i foretakspensjonsloven § 3-7 og innskuddspensjonsloven § 4-2.

6 Sykemeldte og uføres medlemskap ved omdanning

6.1 Gjeldende rett

Omdanning og lukking av foretakspensjonsordning reguleres av foretakspensjonsloven §§ 15-5 og 15-6. Bestemmelsene åpner for at en foretakspensjonsordning enten kan omdannes til en annen foretakspensjonsordning (§ 15-5) eller til pensjonsordning etter innskuddspensjonsloven (§ 15-6). Det åpnes videre for at foretaket kan velge å videreføre den opprinnelige foretakspensjonsordningen for arbeidstakere som er medlem av ordningen på omdanningstidspunktet, og som ikke velger å gå over til den nye ordningen. Det vises til foretakspensjonsloven § 15-5 femte ledd og § 15-6 annet ledd. Foretaket er også gitt adgang til kun å videreføre ordningen for arbeidstakere som er medlem av ordningen på omdanningstidspunktet og som har 15 år eller mindre igjen til pensjonsalder, jf. foretakspensjonsloven § 15-5 sjette ledd og § 15-6 tredje ledd. Disse arbeidstakerne vil ikke kunne velge å gå over til den nye ordningen.

En omdanning av en foretakspensjonsordning til en annen foretakspensjonsordning (for eksempel fra ytelsesbasert foretakspensjonsordning til ordning med engangsbetalt alderspensjon) gjennomføres ved at det foretas nødvendige endringer i pensjonsplanen og regelverket, jf. § 15-5 første ledd. Dersom man imidlertid velger å omdanne en foretakspensjonsordning til en innskuddspensjonsordning skal foretakspensjonsordningen etter § 15-6 første ledd avvikles etter foretakspensjonslovens regler om avvikling (kapittel 15). Deretter kan foretaket opprette pensjonsordning etter reglene i innskuddspensjonsloven.

Reglene for avvikling av en foretakspensjonsordning følger av foretakspensjonsloven § 15-3. Reglene innebærer at pensjonsordningens tilhørende midler skal fordeles på medlemmene etter nærmere angitte regler på tidspunktet for opphør av ordningen, etter at overskuddet er fordelt (§ 15-3 annet jf. tredje ledd). Ved omdanning åpner imidlertid § 15-6 første ledd annet punktum for at premiefondet kan overføres som innskuddsfond for den nye pensjonsordningen. Det følger av § 15-3 fjerde ledd at midlene tildelt et medlem skal benyttes til å sikre medlemmets rett til pensjon og fort-

satt premiebetaling etter reglene for utstedelse av fripoliser i loven §§ 4-7 til 4-9.

En omdanning fra foretakspensjonsordning til innskuddspensjonsordning innebærer således at det opprettes en ny pensjonsordning etter de ordinære reglene i innskuddspensjonsloven. Innskuddspensjonsloven kapittel 4 regulerer vilkårene for medlemskap i pensjonsordningen. Hovedregelen er at alle arbeidstakere i foretaket som har fylt 20 år skal omfattes av ordningen, jf. innskuddspensjonsloven § 4-2 første ledd. Dette gjelder med mindre annet følger av loven eller av forskrifter fastsatt av Kongen, jf. § 4-2 første ledd. Det er således ikke adgang til å unnta arbeidstakere fra medlemskap i ordningen, med mindre loven gir hjemmel for det.

Foretakspensjonsloven regulerer på samme måte som innskuddspensjonsloven vilkårene for medlemskap i pensjonsordningen. Foretakspensjonsloven regulerer medlemskap for arbeidstakere som ikke er arbeidsføre særskilt, jf. § 3-8. Det følger av denne bestemmelsen at en arbeidstaker som ikke er arbeidsfør på den tiden arbeidstakeren ellers skulle opptas som medlem, som hovedregel først blir medlem av ordningen når arbeidstakeren har begynt å arbeide i stillingen. I forarbeidene (Ot.prp. nr. 47 (1998-1999) om lov om foretakspensjon, s. 264) vises det til at bestemmelsen har bakgrunn i «forsikringstekniske faktorer der beregningen av premier og avsetninger er basert på dødsrisiko og uførisiko for arbeidsdyktige arbeidstakere». Innskuddspensjonsloven har ikke en tilsvarende bestemmelse.

6.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen viser til at Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) i brev av 28. mai 2003 anfører at sykemeldte og uføre, ved omdanning av en foretakspensjonsordning, bør kunne bli stående i den opprinnelige ordningen slik at de ikke risikerer å bli stående uten eventuell risikodekning i den nye ordningen. Ved friskmelding overføres disse arbeidstakerne til den nye ordningen.

Arbeidsgruppen peker på at foretaket etter gjeldende rett står fritt til å foreta omdanning etter foretakspensjonslovens bestemmelser, uavhengig av om det er uføre/sykemeldte arbeidstakere med i ordningen. Gjeldende regelverk innebærer således ingen hindring for omdanning selv om det er sykemeldte eller uføre i ordningen.

Ved avvikling av foretakspensjonsordning med premiefritak under uførhet etter foretakspensjonsloven § 6-7, vil forsikringsselskapet betale premie på fripolise utstedt til uføre. Utstedelse av fripolise etter reglene i foretakspensjonsloven § 15-3, jf. § 15-6, innebærer således at den uføre er sikret opptjening frem til pensjonsalder. Etter arbeidsgruppens vurdering vil medlemskap i en lukket pensjonsordning, eventuelt utstedelse av fripolise i henhold til gjeldende regler, isolert sett være en god løsning for medlemmer som er uføre på omdanningstidspunktet i ordninger hvor det er tegnet premiefritak. Arbeidsgruppen foreslår i tråd med dette et nytt fjerde ledd i foretakspensjonsloven § 15-3 hvor det gis adgang til å videreføre en foretakspensjonsordning som omfatter premiefritak, i samsvar med uføregraden, for medlemmer som er uføre på avviklingstidspunktet. Arbeidsgruppen foreslår altså ikke at denne adgangen forbeholdes situasjoner hvor ordningen omdannes til innskuddspensjonsordning etter foretakspensjonsloven § 15-6.

Når det gjelder medlemskapsreglene i innskuddspensjonsloven, viser arbeidsgruppen til at det vil ha liten hensikt å kreve opptak av personer som er sikret rimelig opptjening på annet vis, for eksempel gjennom premiefritak i lukket pensjonsordning, ved fripolise eller oppsatt pensjon (pensjon hvor rettighetene følger av det som er opptjent fram til premieinnbetalingen slutter, og tillagt årlig avkastning/overskudd). På denne bakgrunn har arbeidsgruppen foreslått ny § 4-6 i innskuddspensjonsloven om at personer som er uføre på tidspunktet for opprettelse av innskuddspensjonsordningen ikke skal være medlemmer dersom de er sikret opptjening av alderspensjon på annen måte.

Arbeidsgruppen har ikke foreslått tilsvarende bestemmelser for sykemeldte.

6.3 Høringsinstansenes syn

Uføre

Aktuarforeningen, Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH), Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH), Kredittilsynet, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Norske Pen-

sjonskassers Forening (NPF) støtter forslaget fra arbeidsgruppen om at det skal være anledning til å videreføre en foretakspensjonsordning for medlemmer som er uføre på avviklingstidspunktet. Det har ikke kommet innvendinger til arbeidsgruppens forslag på dette punkt.

FNH mener at det skal være en plikt for foretaket til å videreføre den opprinnelige ordningen for uføre, slik at en ikke kan havne i en situasjon der foretaket ikke velger å videreføre den opprinnelige ordningen og de uføre faller mellom to stoler. Videre anfører FNH at den uføre, ved delvis friskmelding, vil kunne risikere å ikke få bli med i risikodekningene i de nye ordningen for den «friskmeldte delen» så lenge delvis uførhet består. FNH uttaler:

«Særlig dersom risikodekningen knyttet til innskuddspensjonen tegnes i annet selskap enn der ytelsesordningen er, kan det ikke forventes at en delvis ufør vil bli med i den nye risikodekningen. Med stor sannsynlighet for at uføregraden vil kunne øke, vil foretaket i så fall måtte betale inn hele kontantverdien av uførepensjonen for de den friske delen ved innmelding dersom ikke selskapet skal gå rett inn i en tapsituasjon.»

FNH foreslår på denne bakgrunn at den ytelsesbaserte ordningen skal videreføres for de uføre uansett uføregrad, og at den uføre således først overføres til innskuddsordningen når vedkommende er helt friskmeldt. Også Kredittilsynet bemerker at uføre først bør bli medlem av ny pensjonsordning når han er helt arbeidsfør. For øvrig støtter FNH arbeidsgruppens forslag om at bestemmelser om videreføring av medlemskap for uføre plasseres i reglene om avvikling av pensjonsordning, slik at en også i andre avviklingssituasjoner (enn omdanning) vil kunne videreføre den opprinnelige ordningen for uføre.

Kredittilsynet støtter arbeidsgruppens vurderinger av at det ikke synes å foreligge problemstillinger knyttet til sykemeldte/uføre ved omdanning fra én foretakspensjonsordning til en annen foretakspensjonsordning. Kredittilsynet viser til at slike tilfeller ikke reiser spørsmål knyttet til innmelding og utmelding.

FNH spør om sykemeldte og uføre er sikret å få videreført sine ytelser dersom en ytelsesbasert alderspensjon omdannes til en engangsbetalt alderspensjon. Arbeidsgruppen har vist til at dette er å betrakte som en regelverksendring. FNH uttaler at en ved overgang til engangsbetalt alderspensjon vil kunne oppleve at det utstedes fripoliser for alle eksisterende ytelser. FNH uttaler blant annet:

«Vi mener derfor at det ville vært en fordel å sikre rettighetene til sykmeldte og pensjonister ved en overgang til engangsbetalt alderspensjon der risikoytelsene endres på en tilsvarende måte som ved en overgang til innskuddspensjon. Dersom det forutsettes at sykmeldte og uføre fortsatt må være dekket av nye risikoytelser i ny ordning etter overgang til engangsbetalt alderspensjon, må dette presiseres i lov eller forarbeid. Tilsvarende bør det klargjøres om en overgang fra ytelsesordning til engangsbetalt alderspensjon må eller kan skje ved en regelverksendring.»

Sykemeldte

Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH), Kredittilsynet, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Norske Pensjonskassers Forening (NPF) støtter forslaget fra arbeidsgruppen om at gjeldende rett videreføres for sykemeldte, slik at det ikke vil være anledning til å videreføre en foretakspensjonsordning for medlemmer som er sykemeldte på tidspunktet for avvikling. HSH peker blant annet på at dette vil lette kostnadspresset for foretakene, og gi arbeidstakerne insentiver til å for korte sykemeldingsperioden.

Kredittilsynet uttaler:

«Kredittilsynet mener (som arbeidsgruppen) at sykemeldte bør kunne overføres til innskuddsordningen ved omdanning av foretakspensjonsordning til innskuddspensjonsordning. For så vidt gjelder de tilhørende risikodekninger, mener Kredittilsynet at regelverket bør innrettes slik at sykemeldte kan ha de samme vilkår som arbeidstakere som er arbeidsføre.»

Aktuarforeningen, Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) og Norske Pensjonskassers Forening (NPF) mener sykemeldte bør være medlemmer i den lukkede pensjonsordningen på lik linje med uføre. NPF uttaler:

«Vi vil i den forbindelse vise til at opptak av sykemeldte i en uføreforsikring knyttet til en innskuddspensjonsordning i praksis har vist seg ganske umulig.»

Aktuarforeningen skriver at sykemeldte ikke kan «(...) meldes inn i uførepensjonsordningen (risikodekning) som eventuelt er tilknyttet innskuddspensjonsordningen. Aktuarforeningen foreslår derfor at det gis anledning til å videreføre ordningen også for sykemeldte, og at disse overføres til innskuddsordningen når medlemmet blir friskmeldt. På den måten vil også de sykemeldte få kontinuitet i sitt medlemskap i pensjonsordningen ved omdanning

fra ytelsespensjon til innskuddspensjon med tilknyttede risikodekninger.»

FNH skriver blant annet:

«Lov om foretakspensjon § 3-8 åpner for at foretaket kan la ikke-arbeidsføre bli med i pensjonsordningen. Det er imidlertid lite trolig at et forsikringsselskap vil, eller kan, tillate dette, dersom sannsynligheten for at de blir uføre er stor. (...) Sykemeldte medlemmer i den opprinnelige pensjonsordningen kan eventuelt også være omfattet av premiefritak, og vil således være å oppfatte som uføre i forsikringssammenheng. Forholdet til sykemeldte er derfor uklart.»

Dersom den endelige lovteksten innebærer at den ytelsesbaserte ordningen skal kunne lukkes for flere enn uføre, og ikke bare for den «uføre delen», mener FNH det bør vurderes å innføre en regel for fordeling av premiefondet mellom den lukkede ordningen og den nye ordningen dersom premiefondet skal overføres.

Alders- og etterlattepensjonister

Aktuarforeningen og Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) har for øvrig uttalt at det også bør være mulig å videreføre en foretakspensjonsordning for alders- og etterlattepensjonistene, dvs. for medlemmer med pensjoner under utbetaling. Aktuarforeningen begrunner dette med at «(...) dette er en beste måten å sikre eventuell avtale om regulering av disse pensjonene.» FNH peker på at disse pensjonister, ved omdanning til en innskuddsordning, vil få utstedt fripoliser og ikke lenger vil være medlemmer av foretakets pensjonsordning. Imidlertid har flere pensjonsordninger avtalt en viss regulering av pensjoner under utbetaling. Ved omdanning og utstedelse av fripoliser reises spørsmålet om hvordan denne regulering skal sikres. Det anføres at det enkleste vil kunne være om pensjonistene kunne bli stående i den opprinnelige ordningen.

6.4 Departementets vurdering

Arbeidsgruppen har foreslått at foretak som har foretakspensjonsordning med premiefritak under uførhet skal kunne videreføre ordningen for medlemmer som er uføre på avviklingstidspunktet. Det er ikke kommet innvendinger fra høringsinstansene til dette. Enkelte av høringsinstansene mener ordningen bør kunne videreføres også for medlemmer som er sykemeldte, fordi det vil være vanskelig å få tegnet risikodekninger også for slike medlemmer i ny pensjonsordning.

Som følge av lov om obligatorisk tjenstepensjon vil de langt fleste foretak som avviker en pensjonsordning etter lov om foretakspensjon uten at foretaket går til opphører, plikte å opprette en ny pensjonsordning etter foretaks- eller innskuddspensjonsloven. Avvikling av ytelsesbasert pensjonsordning vil derfor som følge av lov om obligatorisk tjenstepensjon, normalt være forbundet med avvikling og omdanning til innskuddspensjonsordning, jf. bestemmelsene om dette i foretakspensjonsloven § 15-6. Departementet legger således til grunn at eventuelle bestemmelser om rett til videreføring av pensjonsordning for uføre og sykmeldte bør innarbeides i denne bestemmelsen, og supplere eksisterende bestemmelser om videreføring ved slik omdanning.

Arbeidsgruppen har vurdert behovet for videreføring med utgangspunkt i at ordningene kan være med eller uten premiefritak. Departementet viser til at det fra og med 1. januar 2007 vil være et krav om at alle foretaks- og innskuddspensjonsordninger som er opprettet i samsvar med lov om obligatorisk tjenstepensjon, skal inneholde premiefritak/innskuddsfritak ved uførhet. Selv om det også fremover vil være enkelte pensjonsordninger som ikke er underlagt kravene i lov om obligatorisk tjenstepensjon, jf. selvstendig næringsdrivendes adgang (men ikke plikt), legger departementet til grunn at det med hensyn til adgangen til å videreføre en pensjonsordning for arbeidstakere som ikke er arbeidsføre, ikke er hensiktsmessig å skille mellom pensjonsordninger med og uten premiefritak.

Etter departementets oppfatning bør spørsmålet om en særskilt adgang til videreføring for uføre og sykemeldte i hovedsak drøftes ut fra spørsmål om medlemmets rettsstilling i den pensjonsordningen som skal omdannes, medlemmets rettsstilling i den nye ordningen, og dette må veies opp mot rettsstillingen i en eventuelt lukket videreført ordning.

Etter gjeldende rett er hovedregelen ved omdanning av pensjonsordning at omdanningen får virkning for alle medlemmer på to måter. For det første er det de virkninger som følger av at eksisterende pensjonsordning avvikles. En slik avvikling har særlig to rettsvirkninger for medlemmene. En virkning er at medlemmets rett til videre opptjening henhold til denne ordningens regelverk opphører. Den andre virkningen av avviklingen er at medlemmets rett til opptjent pensjon i ordningen sikres ved fripolise, og ikke ved at premiereserven for opptjent pensjon inngår som en del av pensjonsordningens midler. Denne fripolisen, med tilhørende midler, kan flyttes mellom forsikringsselska-

pene som enhver annen forsikringskontrakt, og, som følge av at midlene ikke lenger inngår som del av pensjonsordningens midler, er det fripolisehaver som har rett til overskudd på kontrakten.

Den andre rettsvirkningen av omdanningen knytter seg til arbeidstakers rettigheter i forhold til foretakets nye pensjonsordning. Det vanlige er at arbeidstakers rett til medlemskap i den nye pensjonsordningen avløser arbeidstakers rett til medlemskap i den ordningen som avvikles, slik at medlemmet er sikret rett til videre opptjening av pensjon etter de regler som gjelder i ny pensjonsordning.

Som bl.a. FNHs hørings svar viser vil foretaket kunne ha vanskeligheter med å få tegnet risikodekninger i en ny pensjonsordning for sykmeldte og uføre, fordi disse representerer en forhøyet sannsynlighet for senere uførhet, og foretaket plikter for øvrig heller ikke å tegne slike risikodekninger for denne gruppen. Uten slike dekninger vil sykmeldte og uføre ikke ha samme rettsstilling i en ny pensjonsordning som yrkesføre.

Uføre og sykmeldte har den samme rett til fripolise fra pensjonsordning som avvikles som øvrige medlemmer. Det er derfor etter departementets syn i utgangspunktet slik at også sykmeldte og uføre må anses å få sine opptjente rettigheter tilstrekkelig sikret gjennom utstedt fripolise. For medlemmer som er uføre når fripolise utstedes, kan det sågar legges til grunn at fripolisen sikrer medlemmet en høyere uførepensjon enn hva fripolisen sikrer personer som blir uføre etter fripolise er utstedt. Dette skyldes at personer som blir uføre mens de er medlem i en pensjonsordning vil ha rett til uførepensjon utmålt på bakgrunn av den tjenestetid medlemmet vil ha ved pensjonsalder, mens fripolisens uførepensjon normalt er utmålt med utgangspunkt den pensjon som er opptjent når fripolisen utstedes. Dette gjelder imidlertid ikke i alle tilfeller, i det den forsikrede kan ha rett til «full» uførepensjon om uførheten skyldes hendelser i medlemsperioden, altså hendelser som inntrådte før fripolise ble utstedt. Nærmere vilkår om forsikredes rettigheter i forhold til pensjonsordningen finner man bl.a. i forsikringsavtaleloven § 19-6 og i de nærmere forsikringsvilkår i pensjonsinnretningen, altså forsikringsselskapet eller pensjonskassen.

For delvis uføre og for enkelte sykmeldte må det antas at det er en viss sannsynlighet for at sykdommen eller uførheten utvikler seg slik at personen får rett til uførepensjon eller forhøyet uførepensjon. Dersom fripolise skal utstedes for slike medlemmer kan det være vanskelig å avgjøre hvilken premiereserve som her vil være tilstrekkelig

til å dekke denne forhøyede sannsynlighet, og om de tilfeller sykdommen utvikler seg kan det videre oppstå behov for en nærmere vurdering av medlemmets rett til «full» uførepensjon som i pensjonsordningen, alternativt uførepensjon som sikret ved fripolisen. På grunn av disse usikkerhetsmomentene kan sykmeldte og uføre ha særskilte behov for å fortsette medlemskapet i en videreført pensjonsordning, hvor det ikke vil være tvil om hvordan en eventuell fremtidig uførepensjon skal utmåles.

Videreføring av medlemskap i en lukket pensjonsordning etter gjeldende rett, innebærer at medlemmer som får videreført medlemskap mister retten til fripolise og retten til medlemskap i ny pensjonsordning. Selv om videreføring av medlemskap kan virke trygt og med forutberegnlige konsekvenser, er det ikke gitt at medlemmet vil være tjent med videreføring. Særlig yngre medlemmer vil f.eks. kunne være tjent med overgang til innskuddsordning, hvor alle yrkesaktive år med innskudd vil være av betydning når endelig pensjon blir utmålt.

Når det gjelder medlemskapsreglene i innskuddspensjonsloven skriver arbeidsgruppen at det vil ha liten hensikt å kreve opptak av personer som er sikret rimelig opptjening på annet vis. Departementet slutter seg til at personer som får videreført medlemskap i lukket pensjonsordning normalt bør miste retten til medlemskap i foretakets nye pensjonsordning. Dersom det fastsettes adgang til videreføring av eksisterende pensjonsordning for sykmeldte og uføre, tar departementet sikte på å fastsette nærmere bestemmelser om medlemskap for den aktuelle gruppe i forskrift med hjemmel i innskuddspensjonsloven § 4-2.

Departementet anser det som hensiktsmessig at det gis adgang til å videreføre en ytelsesbasert foretakspensjonsordning for uføre og sykemeldte.

Etter gjeldende rett kan foretaket velge å kun videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for arbeidstakere som er medlem av ordningen på tidspunktet for opprettelsen av ny innskuddspensjonsordning, og som da har 15 år eller mindre igjen til oppnådd pensjonsalder, jf. foretakspen-

sjonsloven § 15-6 tredje ledd. Departementet foreslår at dersom foretaket viderefører ytelsesordningen etter denne bestemmelsen, så skal også medlemmer som er uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenge inngå i den videreførte ordningen, jf. lovforslaget § 15-6 tredje ledd.

Departementet foreslår videre at foretaket gis adgang til å videreføre en ytelsesbasert pensjonsordning kun for medlemmer som er uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenge på tidspunktet for opprettelse av ny innskuddspensjonsordning, jf. lovforslaget § 15-6 fjerde ledd. Etter forslaget skal slik videreføring skje etter avtale mellom foretaket og arbeidstakerne eller deres organisasjoner, og medlemmene skal ha en rett til å velge å gå over til ny innskuddspensjonsordning. Adgangen til å gi tilbud om videreføring i dette ledd foreslås i dette tilfellet ikke å gjelde medlemmer med en uføregrad på 100 prosent, og årsaken til dette er at fripolisen i dette tilfellet anses å sikre uførepensjonen for medlemmet.

Departementet foreslår i begge ovennevnte tilfeller at videreføring skal gjelde uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenge, og at medlemmene ved friskmelding uten rett til uførepensjon skal gå over til innskuddspensjonsordningen.

Enkelte høringsinstanser foreslår at også alders- og etterlattepensjonister bør kunne bli stående i den opprinnelige ordningen. Departementet viser til at arbeidsgruppens vurderinger er knyttet til uføre medlemmer i pensjonsordningen som vil ha vanskeligheter med å få tegnet eventuelle risikodekninger knyttet til ny ordning ved omdanning. Forslaget er slik sett en begrenset «overgangsordning» for uføre medlemmer, med sikte på at de uføre tas opp i foretakets pensjonsordning på vanlige vilkår ved friskmelding. Departementet anser at de forhold som foranlediger spesielle regler for uføre og sykemeldte ikke gjør seg gjeldende på tilsvarende vis for alders- og etterlattepensjonistene i ordningen. Departementet vil derfor ikke foreslå regler om at også alders- og etterlattepensjonister bør kunne bli stående i den opprinnelige ordningen.

7 I hvilke tilfeller premiefondsmidler skal fordeles ved omorganisering

7.1 Gjeldende rett

Kapittel 14 i foretakspensjonsloven gir regler om behandling av pensjonsordninger og tilhørende midler ved fire ulike former for omorganisering av foretak. De aktuelle bestemmelsene regulerer blant annet i hvilke tilfeller premiefondet skal fordeles. De fire formene for omorganisering er:

- deling av ett foretak i flere foretak etter § 14-1. Om hvordan premiefondet skal fordeles heter det i § 14-1 annet ledd at: «Premiefondet skal fordeles forholdsmessig etter gjennomsnittet for hver av gruppene på bakgrunn av årspremiene i delingsåret og de tre følgende år, beregnet ut fra pensjonsytelsene og lønnsforholdene ved delingen.»
- en del av foretaket blir utskilt til eget foretak etter § 14-2 første ledd. I slike tilfeller gjelder § 14-1 tilsvarende. Er det mindre enn en tredel av medlemmene i foretaket som skal overføres til det nye foretaket, kan premiefondet unntas fra fordeling.
- en del av foretakets virksomhet blir utskilt og overført til annet foretak etter § 14-2 andre ledd. For disse tilfeller gjelder § 14-2 første ledd tilsvarende. Dette innebærer at dersom det er mindre enn en tredel av medlemmene i foretaket som berøres av endringene, kan premiefondet unntas fra fordeling.
- en større del av foretakets virksomhet avvikles etter § 14-3. Det fremgår av bestemmelsens annet ledd at dersom avviklingen medfører at mindre enn to tredeler av medlemmene i pensjonsordningen må slutte i foretaket, skal ikke premiefondet fordeles.

Utover omorganisering som nevnt over, kan også en foretakspensjonsordning avvikles. Dersom foretaket avvikles fordi dets virksomhet overføres til annet foretak, og minst to tredeler av medlemmene samtidig overføres til det andre foretaket, gjelder reglene i kapittel 13 (om sammenslåing av foretak) tilsvarende så langt de passer, jf. § 15-2 første ledd.

I bestemmelsene gjengitt over er andelen medlemmer som berøres av omorganisering/avvikling avgjørende for blant annet om premiefondet fordeles eller ikke. Grensen er satt til to tredeler av medlemmene. Hvem som skal regnes som medlemmer i denne sammenheng følger av medlemsdefinisjonen i § 1-2 annet ledd bokstav c). Denne bestemmelsen lyder:

«Medlemmer: Arbeidsgiveren og de arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen. Som medlem regnes også alderspensjonist som har sluttet hos forsikringstaker ved oppnådd pensjonsalder, og uførepensjonist som er blitt ufør mens han var i forsikringstakers tjeneste.

Når det følger av regelverket, skal arbeidstaker som slutter hos forsikringstaker før oppnådd pensjonsalder og samtidig mottar Avtalefestet Pensjon (AFP), regnes som medlem.»

I innskuddspensjonsloven er det gitt tilsvarende bestemmelser som omtalt over, jf:

- definisjon av medlemmer i § 1-2 første ledd bokstav j
- § 12-2 første ledd om fordeling av innskuddsfond ved utskilling av en del av foretaket
- § 12-3 første ledd om fordeling av innskuddsfond ved avvikling av virksomhet i foretaket
- § 13-2 om avvikling av foretaket.

7.2 Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen viser til at Storebrand i brev av 29. april 2003 til departementet har tatt opp en problemstilling knyttet til fordeling av premiefondsmidler i situasjoner der bedriften omorganiseres/avvikles. Storebrand peker i brevet på at medlemsdefinisjonen både inkluderer yrkesaktive og ikke-yrkesaktive (dvs. alders- og uførepensjonister). Ikke-yrkesaktive medlemmer vil imidlertid ikke motta premiefondsmidler i situasjoner det her er tale om, og disse bør derfor ikke inngå i beregningen av hvor stor andel som berøres av endringene. På denne bakgrunn foreslår Storebrand at man innfører en ny definisjon av medlemmer i § 14-2

første ledd, 14-3 annet ledd og 15-2 første og annet ledd. Det foreslås at den nye definisjonen skal lyde:

«Yrkesaktive medlemmer: Medlemmer som ikke har oppnådd pensjonsalder og som utfører aktivt, lønnet arbeid i foretaket, og for hvilke det skal beregnes og innkreves fremtidige terminpremier.»

Arbeidsgruppen viser til at det i forarbeidene til foretakspensjonsloven fremgår at utvalget pekte på arbeidsstokken/arbeidstakerne som et naturlig utgangspunkt for beregningen av andelen som berøres av endringene, jf. blant annet Ot.prp. nr. 47 (1998-99) Lov om foretakspensjon avsnittene 16.2.2, 16.2.3 og 17.2.1. I lovteksten ble imidlertid begrepet «medlemmer» benyttet. Etter arbeidsgruppens vurdering kan de virkninger Storebrand peker på og omtale i Ot.prp. nr. 47 (1998-99) tale for en endring i de aktuelle bestemmelser i den retning Storebrand foreslår.

I vurderingen av eventuelle lovendringer har arbeidsgruppen lagt til grunn at loven bør være klar og presis og at en derfor bør bruke begreper som allerede er benyttet i loven. I tråd med dette foreslår arbeidsgruppen at begrepet «arbeidstakere som oppfyller opptaksvilkårene i regelverket for pensjonsordningen» skal benyttes som utgangspunkt i de aktuelle lovbestemmelser. Arbeidsgruppen foreslår på denne bakgrunn endringer i foretakspensjonsloven §§ 14-2 første ledd, § 14-3 andre ledd og 15-2, samt endringer i innskuddspensjonsloven §§ 12-2 første ledd, 12-3 første ledd og 13-2.

7.3 Høringsinstansenes syn

Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH), Handels- og Servicenæringens Hovedorganisasjon (HSH), Kredittilsynet og Norske Pensjonskassers Forening (NPF) støtter arbeidsgruppens forslag til lovendringer. Kredittilsynet uttaler at det vil kunne være kompliserende med ulike medlemsdefinisjoner for ulike deler av loven, men mener likevel at arbeidsgruppens forslag er hensiktsmessig. FNH uttaler:

«FNH mener imidlertid at en generelt bør regulere medlemsbegrepet alle steder i lovene der en vurderer fordeling av premiefond og innskuddsfond. Eksempelvis reguleres tildeling av midler til utskilte foretak ved opphør av konsernforhold i henholdsvis § 12-6 i LOF og § 10-5 i LOI. Arbeidsgruppen har ikke foreslått endringer i nevnte paragrafer, hvilket FNH mener bør gjøres.»

NPF peker for øvrig på at grensen på to tredeler for når premiefondet skal fordeles i utgangspunktet er ganske vilkårlig fastlagt. Videre mener NPF at ordlyden i loven bør omformuleres noe i forhold til det arbeidsgruppen har foreslått. NPF mener bestemmelsen bør lyde:

«medlemmer som (på opphørstidspunktet) ikke har rett til løpende pensjon.»

NHO støtter ikke arbeidsgruppens forslag. NHO viser til at spørsmålet om eiendomsretten til premiefondet har vært omdiskutert og peker på at arbeidsgiverne var mot foretakspensjonslovens bestemmelser om at premiefondet skulle fordeles på medlemmene i ordningen ved avvikling av foretaket. NHO uttaler i denne sammenheng:

«Nå ser det ut til at departementet tilsynelatende aksepterer en ytterligere utvidelse av fordelingsprinsippet. Vår oppfatning er at begrepet «medlemmer» ble bevisst valgt, og dessuten ville ha en noe begrensende effekt på fordelingsprinsippet i de tilfelle hvor omorganiseringen ville berøre opp i mot 2/3 av aktive arbeidstakere. Etter vår oppfatning er loven helt klar og må oppfattes som uttømmende.»

NPF mener for øvrig at bestemmelsene om fordeling av premiefond ved avvikling av virksomhet kan få urimelige følger. NPF peker på at de ansatte i situasjoner der premiefondet fordeles, i tillegg til fripolise for opptjente rettigheter, vil kunne sikres midler til fremtidig premiebetaling i inntil fem år. Arbeidstakere som begynner hos ny arbeidsgiver som har pensjonsordning vil således opptjene doble pensjonsrettigheter. NPE uttaler i denne sammenheng blant annet:

«Dersom den nye arbeidsplassen har tjenestepensjonsordning – og tjenestepensjon forventes å bli obligatorisk – vil disse arbeidstakerne opptjene doble pensjonsrettigheter i inntil 5 år. Det kan være en viss rimelighet i, at arbeidstakere som mister jobben og ikke finner ny sysselsetting sikres en viss videre opptjening av pensjonsrettigheter, men det er ikke rimelig at opptjening i den «gamle» pensjonsordningen fortsetter etter at opptjening i ny stiling starter opp (...).»

7.4 Departementets vurdering

De fleste høringsinstansene har sluttet seg til arbeidsgruppens forslag om at kravet om når pensjonsordningens midler skal fordeles, knyttes til yrkesaktive medlemmer. Departementet foreslår lovendringer i tråd med arbeidsgruppens forslag,

samt tilsvarende endringer i de bestemmelsene FNH har pekt på. Departementet foreslår imidlertid å benytte begrepene «er medlem» og «med medlemskap» til erstatning for arbeidsgruppens forslag om «som oppfyller opptaksvilkårene». Det vises til forslag til endringer i foretakspensjonsloven §§ 12-6, 14-2 første ledd, § 14-3 annet ledd og 15-2, samt endringer i innskuddspensjonsloven §§ 10-5 annet og tredje ledd, 12-2 første ledd, 12-3 første ledd og 13-2 første og annet ledd.

NPF skriver at bestemmelsene om fordeling av premiefond ved avvikling av virksomhet kan få urimelige følger fordi ansatte som finner nytt arbeid vil kunne ha opptjening av doble pensjonsrettighe-

ter i inntil fem år. Departementet viser til at dette gjelder uavhengig av om plikten til å fordele premiefondet knyttes til andelen yrkesaktive medlemmer eller alle medlemmer, og at problemstillingen ikke er tatt opp av arbeidsgruppen. Videre vil det trolig være svært komplisert å utarbeide bestemmelser som på en god måte vil kunne ivareta NPFs (mer generelle) merknad, for eksempel ved at de ansatte med ulike utsikter til nytt arbeid skal behandles ulikt på avviklingstidspunktet. Det ville også kunne ha betydning for arbeidstakers insentiver til å søke nytt arbeid. Departementet foreslår derfor at en ikke følger opp NPFs merknad på dette punkt.

8 Tekniske endringer

8.1 Endring i foretakspensjonsloven

Kredittilsynet og Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) bemerker at henvisningene i foretakspensjonsloven § 8-7 til forsikringsvirksomhetslovens bestemmelser om flytting (tidligere § 7-8, nå i forsikringsloven kapittel 11) bør erstattes med henvisning til gjeldende regler. Departementet er enig i at henvisningene bør oppdateres og foreslår i tråd med dette endringer i foretakspensjonsloven § 8-7.

8.2 Endring i innskuddspensjonsloven

Lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) trådte i kraft 1. januar 2001. I forbindelse med innføringen av obligatorisk tjenstepensjon ble en del bestemmelser i innskuddspensjonsloven endret 21. desember 2005 med virkning fra 1. januar 2006 (Ot. prp. nr. 10 (2005-2006), Innst. O. nr. 17). Dette gjaldt blant annet innskuddspensjonsloven § 1-1 om lovens virkeområde. I forbindelsen med endring av første ledd falt annet ledd, om lovens anvendelse på Svalbard, bort ved en inkurie. Departementet foreslår at § 1-1 annet ledd blir tatt inn i loven igjen.

9 Økonomiske og administrative konsekvenser

9.1 Administrative og økonomiske konsekvenser for det offentlige

Foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven ble vedtatt i 2000 og de aller fleste bestemmelsene i disse lovene trådte i kraft 1. januar 2001. Dette innebærer at myndighetene i all hovedsak har opparbeidet seg kompetanse, samt utviklet forskriftsverk og tolkningspraksis rundt forståelsen av disse lovene. En del av de problemer som er oppstått i praksis, er blitt løst ved etterfølgende lovendringer, tilsvarende som i denne proposisjonen. Når det gjelder lovforslagene i denne proposisjonen, vil behovet for å bruke ressurser hos myndighetene til å forvalte regelverket være begrenset.

9.2 Administrative og økonomiske konsekvenser for det private

Departementet foreslår å videreføre gjeldende rett om at uførepensjon ikke skal supplere atferingspenger, og å presisere at det heller ikke i rehabiliteringsperioden kan utbetales uførepensjon. Når det gjelder rehabiliteringspenger, er det i foretakspensjonsloven ikke eksplisitt angitt om det er anledning til å utbetale uførepensjon fra ordningen i perioden folketrygden utbetaler rehabiliteringspenger. Merknadene fra høringsinstansene tyder på ulik fortolkning av bestemmelsen. Det kan derfor ikke utelukkes at enkelte personer ved presisering av loven får utbetalt uførepensjon fra tjenestepensjonsordningen samtidig som personen mottar rehabiliteringspenger fra folketrygden. Når loven nå presiseres må en slik praksis bringe til opphør. Rehabiliteringspenger er imidlertid en midlertidig ytelse fra folketrygden. Den økonomiske virkningen for personer som mottar både rehabiliteringspenger og uførepensjon, vil derfor være av forbigående art.

Departementet foreslår at det i regelverket gis adgang til regulering av alderspensjon for uførepensjonister. Reguleringen skal gis samme prosentvise tillegg som ved regulering av pensjoner under utbetaling. En regulering av alderspensjon for uførepensjonister vil styrke disse medlemmenes rettigheter. Departementets anser videre at

regulering av alderspensjon til personer som mottar uførepensjon vil kunne ha en viss negativ innvirkning på insentivet til å vende tilbake i arbeid. Men de endringer som her foreslås er neppe av vesentlig betydning. Departementets foreslår en finansieringsmekanisme hvor foretaket gis adgang til å finansiere en regulering av alderspensjon til uføre medlemmer ved å trekke på pensjonistenes overskuddsfond i kombinasjon med at overskudd på aldersytelsene til uføre overføres pensjonistenes overskuddsfond. Dette vil innebærer at tilførselen av midler til pensjonistenes overskuddsfond øker. Isolert sett vil dette føre til at fondet fortsatt har god evne til å regulere løpende alders-, uføre- og etterlattepensjoner. Imidlertid kan resultatet bli at pensjoner under utbetaling vil få en noe lavere reguleringen enn ellers. Foretaket vil for øvrig måtte bære kostnadene ved regulering, ettersom grunnlaget for det eventuelle overskudd som kan tilbakeføres til ordningens premiefond etter lovens § 5-12 svekkes. Det er antydning at den årlige tilførselen av midler til pensjonistenes overskuddsfond vil kunne øke med om lag 15 prosent. Usikkerheten knyttet til foretakets kostnader, og konsekvensene for reguleringen av pensjoner under utbetaling er imidlertid betydelig.

Når det gjelder problemstillingen knyttet til dobbel opptjening, hvor arbeidstaker med lovbestemt permisjon er medlem i annen pensjonsordning i permisjonstiden, er det i forslaget lagt opp til at partene i regelverket kan fastsette særlige regler om dette. Spørsmålet om opptjening av pensjonsrettigheter i slike tilfeller blir et spørsmål som må reguleres i avtale mellom den aktuelle arbeidstaker og arbeidsgiver(e), hvor lønn og pensjonsopptjening, vil være to forhold som må avveies. Det sentrale er at dette er forhold som må avtales mellom partene. Det økonomiske utfallet av forslaget om å fastsette adgang til å fastsette særskilte regler om pensjon under lovbestemt permisjon er derfor ikke entydig for den enkelte arbeidstaker. Departementet legger til at det i hovedsak synes å gjelde en avgrenset gruppe av arbeidstakere (politisk valgte representanter til kommuner, fylkeskommuner og Storting), og antar således at dette ikke vil ha betydning for en stor gruppe av arbeidstakere.

10 Merknader til de enkelte bestemmelser

10.1 Til lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon

Til § 3-7 annet ledd

Hovedregelen i første ledd om at arbeidstakere skal være medlem av pensjonsordningen i permisjonstiden, kan etter annet ledd fravikes for arbeidstakere som har permisjon i henhold til avtale, dersom dette er fastsatt i regelverket for ordningen. Det foreslås i *annet* ledd at det i regelverket også kan fastsettes særskilte regler om medlemskap og opptjening av pensjon for arbeidstakere med permisjon i henhold til lov. Adgangen er imidlertid begrenset til tilfeller hvor arbeidstakeren er medlem av en annen pensjonsordning i permisjonstiden. Endringen åpner for at det i regelverket kan fastsettes bestemmelser som forhindrer at arbeidstakeren får opptjening i to pensjonsordninger i permisjonstiden. Departementet foreslår en tilsvarende endring i innskuddspensjonsloven § 4-3 annet ledd, jf. omtale nedenfor. Forslaget er nærmere omtalt i kapittel 5.4.

Til § 5-10 første og tredje ledd

I *første* ledd foreslås en presisering ved at en istedenfor begrepet «ytelsene til pensjonistene» benytter begrepet «alderspensjoner under utbetaling». I tillegg presiseres at tillegg til pensjonene skal gis årlig. I *tredje* ledd foreslås å åpne for at midlene i pensjonistenes overskuddsfond også kan benyttes til å regulere fremtidig rett til alderspensjon for medlemmer som mottar uførepensjon. Bestemmelser om dette må i så fall tas inn i regelverket for pensjonsordningen. Slik fremtidig pensjon skal gis samme prosentvise tillegg som gis til pensjoner under utbetaling, jf. første ledd siste punktum hvor det heter at alle pensjoner skal gis samme prosentvise tillegg. I tredje punktum i annet ledd presiseres at det er den alderspensjon medlemmet vil ha rett til ved pensjonsalder iht. § 4-3 tredje ledd, som er utgangspunkt for beregningen av årlig tillegg. Det vises til nærmere omtale av bestemmelsen i kapittel 3.4.

Til § 6-1

Det fremgår av gjeldende § 6-1 annet og tredje ledd at uførepensjon fra pensjonsordningen ikke skal utbetales så lenge det utbetales sykepenger eller attføringspenger fra folketrygden. I *annet* ledd foreslås nå presisert at dette også gjelder så lenge det utbetales rehabiliteringspenger. Annet ledd erstatter nåværende annet og tredje ledd, og er gitt en noe enklere språklig utforming. Det vises til nærmere omtale av bestemmelsen i kapittel 2.5.

Til § 6-7 annet ledd

Som følge av forslaget til endring i foretakspensjonsloven § 6-1, må også henvisningen i § 6-7 annet ledd endres.

Til § 8-5 annet ledd

Det foreslås i nytt *annet punktum* at dersom regelverket inneholder bestemmelser om at midlene i pensjonistenes overskuddsfond skal benyttes til også å regulere fremtidig alderspensjon for de som mottar uførepensjon, jf. § 5-10 tredje ledd, skal overskudd på premiereserve knyttet til alderspensjon for medlemmer som mottar uførepensjon, overføres til pensjonistenes overskuddsfond. Overskudd på premiereserven knyttet til slike rettigheter benyttes derved til oppregulering av de samme rettighetene. Tilsvarende bestemmelse er gitt for premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling, se første punktum. Det vises til nærmere omtale av bestemmelsen i kapittel 3.4.

Til § 8-7

I § 8-7 foreslås en oppdatering av henvisningen til reglene om flytting av livsforsikringskontrakter, jf. at ny forsikringslov trådte i kraft 1. juli 2006. Forslaget er omtalt i kapittel 8.1.

Til § 10-3 første ledd bokstav f

Som følge av forslaget til endring i foretakspensjonsloven § 15-6, må også henvisningen i § 10-3 første ledd bokstav f endres.

Til § 12-6

Bestemmelsen regulerer tilordningen av midler til et foretak som skilles ut fra en felles pensjonsordning for flere konsernforetak. Det foreslås i *første* ledd at reglene om hvorvidt premiefondet kan unntas fra fordeling knyttes til hvor stor andel av yrkesaktive medlemmer i den felles pensjonsordningen som inngår i det utskilte foretakets gruppe. Etter någjeldende bestemmelse inngår også ikke-yrkesaktive medlemmer i denne beregningen. Forslaget til endring har bakgrunn i at midlene i premiefondet bare fordeles på yrkesaktive medlemmer. Det bør derfor kun være denne gruppen som inngår i beregningen som ligger til grunn for om premiefondet kan unntas fra fordeling. I *annet* ledd foreslås en tilsvarende endring i forhold til gruppen som skal inngå i beregningen av om sikkerhetsfond og egenkapital i pensjonskasser kan unntas fra fordeling.

Tilsvarende endring er foreslått i de øvrige bestemmelsene i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven som omhandler fordeling av premiefond ved omorganiseringer samt bestemmelsene om avvikling av foretak. Det vises til nærmere omtale av forslaget i kapittel 7.4.

Til § 14-2 første ledd

Det vises til merknadene til § 12-6.

Til § 14-3 annet ledd

Det vises til merknadene til § 12-6.

Til § 15-2

Det vises til merknadene til § 12-6.

Til § 15-6

I *tredje* ledd annet punktum foreslås at uføre medlemmer av en foretakspensjonsordning, samt medlemmer som er arbeidsuføre med rett til sykepenge, skal inngå i en videreført foretakspensjonsordning iht. tredje ledd første punktum. Slike medlemmer skal inngå i den videreførte ordningen uavhengig av antall år de har igjen til pensjonsalder. Videreføring etter annet punktum vil bare gjelde uføre og arbeidsuføre med rett til sykepenge som er medlemmer av foretakspensjonsordningen på tidspunktet for opprettelsen av ny innskuddspensjonsordning. Når begrepet «arbeidsuføre med rett til sykepenge» er benyttet istedenfor begrepet sykemeldte, er det for å angi at personer som er sykemeldte pga sykdom som

klart er av forbigående karakter, ikke skal kunne bli stående i den videreførte pensjonsordningen. I nytt fjerde punktum foreslås at medlemmer som har inngått i videreført ordning iht. annet punktum, skal gå over til innskuddspensjonsordningen når de eventuelt blir friskmeldte. Det er et vilkår at de da er helt friskmeldte, dvs. at de ikke har rett til uførepensjon i samsvar med en gradert uføregrad.

I *fjerde* ledd foreslås at foretaket, etter avtale med arbeidstakerne eller deres organisasjoner, kan videreføre en ytelsesbasert foretakspensjonsordning for medlemmer som er uføre samt for medlemmer som er arbeidsuføre med rett til sykepenge. Det er et vilkår at uførhet eller arbeidsuførhet med rett til sykepenge foreligger på tidspunktet for opprettelse av ny innskuddspensjonsordning. Det følger av annet punktum at medlemmer med rett til uførepensjon med en uføregrad på 100 prosent, likevel skal sikres ved fripolise. Blant uføre vil det derfor bare være de med en gradert uføregrad som kan inngå i en videreført ordning. Uføre med gradert uføregrad og arbeidsuføre med rett til sykepenge skal, uavhengig av avtale mellom foretaket og arbeidstakerne eller deres organisasjoner, ha rett til å gå over til ny innskuddspensjonsordning. Bakgrunnen for at videreføring for gruppen som nevnt i første punktum kun kan gjøres etter avtale mellom foretaket og arbeidstakerne eller deres organisasjoner, er ønsket om å gi foretaket og arbeidstakerne fleksibilitet og rom for å finne praktiske løsninger for disse medlemmene i en situasjon hvor foretaket skal avvikle foretakspensjonsordningen og gå over til ny innskuddspensjonsordning. Det følger av fjerde punktum at medlemmer som har inngått i videreført ordning iht. annet punktum, skal gå over til innskuddspensjonsordningen når de eventuelt blir friskmeldte, jf. også merknaden til tredje ledd.

Det vises til nærmere omtale av forslaget i kapittel 6.4.

Til § 16-2 nytt siste punktum i 21. ledd

Departementet foreslår at det føyes til et nytt siste punktum i § 16-2 21. ledd. Forslaget er omtalt i kapittel 4.4. Forslaget har til hensikt å klargjøre at ved omdanning etter § 15-6 skal premiefondet, før det overskytende kan overføres til innskuddsfond etter § 15-6 første ledd annet punktum, først benyttes til å dekke opp manglende premiereserve etter reglene i § 16-2 fjortende ledd, samt kostnader etter reglene i § 15-6 fjerde ledd.

10.2 Til lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold

---

Til § 1-1

Det vises til omtale av forslaget i kapittel 8.2.

Til § 4-3 annet ledd

Forslaget er nærmere omtalt i kapittel 5.4. Endringen tilsvarer det ovenfor omtalte forslaget til nytt annet punktum i foretakspensjonsloven § 3-7 annet ledd. Det vises til nærmere omtale av dette forslaget ovenfor.

Til §§ 10-5 annet og tredje ledd, 12-2 første ledd, 12-3 første ledd og 13-2

De foreslåtte endringer er omtalt i kapittel 7.4. Det vises også til merknadene til foretakspensjonsloven § 12-6.

Finansdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven

I

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-7 annet ledd skal lyde:

(2) Bestemmelsene i første ledd kan fravikes for permisjon i henhold til avtale ved at det i regelverket fastsettes:

- a. særlige regler om opptjening av pensjon mens permisjonen varer, eller
- b. at medlemskapet skal opphøre fra permisjonstidspunktet.

Det samme gjelder for permisjon i henhold til lov dersom arbeidstakeren er medlem av en annen pensjonsordning i permisjonstiden.

§ 5-10 første ledd skal lyde:

(1) Midler tilført pensjonistenes overskuddsfond skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til *alderspensjoner under utbetaling*. Alle pensjoner skal gis samme prosentvise *årlige* tillegg.

§ 5-10 nytt tredje ledd skal lyde:

(3) Det kan i regelverket fastsettes at midler i pensjonistenes overskuddsfond også skal benyttes som engangspremie for årlig tillegg til rett til alderspensjon for medlemmer som mottar uførepensjon. I det enkelte år skal det i tilfelle gis samme prosentvise tillegg som for pensjoner under utbetaling, jf. første ledd. Tillegget beregnes med utgangspunkt i den pensjon medlemmet vil ha rett til etter § 4-3 tredje ledd.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 6-1 annet ledd skal lyde:

(2) Uførepensjon begynner å løpe fra det tidspunkt rett til utbetaling av syke-, rehabiliterings- eller attføringspenger fra folketrygden opphører.

§ 6-1 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir nytt tredje ledd.

§ 6-7 annet ledd skal lyde:

(2) Reglene om uførepensjon i §§ 6-1 første og tredje ledd, 6-2 og 6-3 første ledd gjelder tilsvarende.

§ 8-5 annet ledd skal lyde:

(2) Overskudd på premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling, skal tilføres pensjonistenes overskuddsfond. *Inneholder regelverket bestemmelse som nevnt i § 5-10 tredje ledd, skal også overskudd på premiereserve knyttet til rett til alderspensjon for medlemmer som mottar uførepensjon, tilføres fondet.*

§ 8-7 skal lyde:

(1) Midler knyttet til en foretakspensjonsordning kan overføres til annen pensjonsinnretning etter reglene i *forsikringsloven kapittel 11*.

§ 10-3 første ledd bokstav f skal lyde:

f. kostnad i henhold til §§ 15-5 syvende ledd og 15-6 femte ledd.

§ 12-6 skal lyde:

(1) Ved utskillelsen skal den del av den felles pensjonsordnings midler som knytter seg til medlemmene i foretakets gruppe, tilordnes foretaket. Er foretaket solgt eller konsernforholdet opphørt på annen måte, kan premiefondet unntas fra fordeling dersom foretakets gruppe av *arbeidstakere med medlemskap* utgjør mindre enn en tredel av *de arbeidstakere som er medlemmer* i den felles pensjonsordningen.

(2) Skal foretaket utskilles fra felles pensjonsordning i pensjonskasse, skal foretaket også tilordnes:

- a. en del av sikkerhetsfondet, beregnet etter forholdet mellom premiereserven for medlemmene i foretakets gruppe og premiereserven for de øvrige medlemmene i pensjonsordningen,
- b. egenkapital som det utskilte foretaket har tilført pensjonskassen, samt en del av den egen-

kapital i pensjonskassen som ikke er innskutt egenkapital, beregnet på samme måte som fastsatt i bokstav a, med mindre foretaket er solgt eller konsernforholdet opphørt på annen måte og foretakets gruppe av arbeidstakere med medlemskap utgjør mindre enn en tredel av de arbeidstakere som er medlemmer i pensjonsordningen.

§ 14-2 første ledd skal lyde:

(1) Blir en del av foretaket utskilt til eget foretak, og skal en del av medlemmene i pensjonsordningen overføres til det nye foretaket, gjelder § 14-1 tilsvarende. Er det mindre enn en tredel av de arbeidstakere som er medlemmer i foretakets pensjonsordning som skal overføres til det nye foretaket, kan likevel

- a. premiefondet unntas fra fordeling etter § 14-1 annet ledd,
- b. fordeling etter § 14-1 tredje ledd unnlates.

§ 14-3 annet ledd skal lyde:

(2) Medfører avviklingen av virksomhet at mindre enn to tredeler av de arbeidstakere som er medlemmer i pensjonsordningen må slutte i foretaket, skal likevel

- a. premiefondet ikke inngå i fordelingen etter første ledd,
- b. fordeling etter § 14-1 tredje ledd unnlates.

§ 15-2 skal lyde:

(1) Skal foretaket avvikles fordi dets virksomhet overføres til annet foretak, gjelder reglene i kapittel 13 tilsvarende så langt de passer dersom minst to tredeler av de arbeidstakere som er medlemmer i foretakets pensjonsordning samtidig overføres til det andre foretaket. Medlemmer som ikke overføres, skal sikres rett til pensjon i samsvar med reglene i §§ 4-7 til 4-9.

(2) Skal mindre enn to tredeler av de arbeidstakere som er medlemmer i foretakets pensjonsordning overføres til det andre foretaket, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i §§ 15-3 og 15-4.

§ 15-6 tredje og fjerde ledd skal lyde:

(3) Foretaket kan velge å kun videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for arbeidstakere som er medlem av ordningen på tidspunktet for opprettelse av ny innskuddspensjonsordning, og som da har 15 år eller mindre igjen til oppnådd pensjonsalder. I så fall skal også medlemmer som er uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenger inngå i den videreførte ordningen. Ved slik videreføring av

foretakspensjonsordning, omfattes ikke disse arbeidstakere av annet ledd annet punktum. Medlemmer som nevnt i annet punktum skal ved friskmelding uten rett til uførepensjon gå over til innskuddspensjonsordningen. § 15-5 femte ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

(4) Foretaket kan etter avtale med arbeidstakerne eller deres organisasjoner videreføre ytelsesbasert foretakspensjonsordning for medlemmer som er uføre eller arbeidsuføre med rett til sykepenger på tidspunktet for opprettelse av ny innskuddspensjonsordning. Medlemmer med rett til uførepensjon med en uføregrad på 100 prosent skal likevel sikres ved fripolise. Medlemmer som nevnt i første punktum skal ha rett til å velge å gå over til ny innskuddspensjonsordning. De skal gå over til innskuddspensjonsordningen ved friskmelding uten rett til uførepensjon, og det skal da utstedes fripolise fra den videreførte ytelsesbaserte foretakspensjonsordningen. 15-5 femte ledd tredje punktum gjelder tilsvarende.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 16-2 21. ledd skal lyde:

(21) Bestemmelsene i kapitlene 13 til 15 gjelder ikke avtale eller beslutning vedrørende sammenslåing, deling eller avvikling inngått eller truffet før loven er trådt i kraft. Avtalen eller beslutningen må være gjennomført senest to år etter at loven trådte i kraft. Fristen på to år i § 14-3 fjerde ledd regnes fra det tidspunkt loven trådte i kraft. Før fordeling av midlene i premiefondet i henhold til § 15-3 tredje ledd skal premiefondet først benyttes til å dekke opp manglende premiereserve som nevnt i 14. ledd. Det samme gjelder ved omdanning etter § 15-6.

II

I lov 24. november 2000 nr. 81 om innskuddspensjon i arbeidsforhold (innskuddspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-1 skal lyde:

(1) Loven gjelder innskuddspensjonsordning og foretak som har eller oppretter slik pensjonsordning.

(2) Loven gjelder også for Svalbard, jf. lov av 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 2 annet ledd.

§ 4-3 annet ledd skal lyde:

(2) Bestemmelsene i første ledd kan fravikes for permisjon i henhold til avtale ved at det i regelverket fastsettes:

- a. særlige regler om opptjening av pensjon mens permisjonen varer, eller

b. at medlemskapet skal opphøre fra permisjonstidspunktet.

Det samme gjelder for permisjon i henhold til lov dersom arbeidstakeren er medlem av en annen pensjonsordning i permisjonstiden.

§ 10-5 annet og tredje ledd skal lyde:

(2) Ved utskillelsen skal den del av den felles pensjonsordnings midler som knytter seg til foretakets gruppe, tilordnes foretaket. Er foretaket solgt eller konsernforholdet opphørt på annen måte, kan innskuddsfondet unntas fra fordeling dersom foretakets gruppe av *arbeidstakere med medlemskap* utgjør mindre enn en tredel av *de arbeidstakere som er medlemmer* i den felles pensjonsordning.

(3) Er det for det utskilte foretakets gruppe tegnet forsikringer som nevnt i § 2-4, skal også avsetninger knyttet til slike forsikringer fordeles med mindre foretakets gruppe av *arbeidstakere med medlemskap* utgjør mindre enn en tredel av *de arbeidstakere som er medlemmer* i den felles pensjonsordning.

§ 12-2 første ledd skal lyde:

(1) Blir en del av foretaket utskilt til eget foretak, og skal en del av medlemmene i pensjonsordningen overføres til det nye foretaket, gjelder § 12-1 første til fjerde ledd tilsvarende. Er det mindre enn en tredel av *de arbeidstakere som er medlemmer* i foretakets *pensjonsordning* som skal overføres til det nye foretaket, kan innskuddsfondet unntas fra fordeling.

§ 12-3 første ledd skal lyde:

(1) Blir en virksomhet i foretaket utskilt og avviklet, skal midlene knyttet til pensjonsordningen fordeles mellom den gruppe av medlemmer som må slutte og den gruppe som blir tilbake i foretaket, etter reglene i § 12-1 annet ledd. Er det mindre enn to tredeler av *de arbeidstakere som er medlemmer* i foretakets *pensjonsordning* som må slutte i foretaket, skal innskuddsfondet unntas fra fordeling.

§ 13-2 skal lyde:

(1) Skal foretaket avvikles fordi dets virksomhet overføres til annet foretak, gjelder reglene i kapittel 11 tilsvarende så langt de passer dersom minst to tredeler av *de arbeidstakere som er medlemmer* i foretakets *pensjonsordning* samtidig overføres til det andre foretaket. Medlemmer som ikke overføres, skal sikres rett til pensjonskapital etter reglene i kapittel 6.

(2) Skal mindre enn to tredeler av *de arbeidstakere som er medlemmer* i foretakets *pensjonsordning* overføres til det andre foretaket, skal pensjonsordningen opphøre og avvikles etter reglene i § 13-3.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til ulik tid. Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

